ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 54. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 23-го БЕРЕЗНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, MARCH 23, 1976 No. 54. VOL. LXXXIII

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ ПОЧАЛА ПЕРЕВІРКУ МАЙНА, ДІЛОВОДСТВА І ОРГАНІЗАЦІЙНОГО СТАНУ УНС

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ УНС. Сидять (зліва): д-р Іван Скальчук, о. Іван Ващук, мґр Іван Гаврик, мґр Іван Винник і проф. д-р Богдан Гнатюк.

Джерзі Ситі. — У понеділок, 22-го березня, тут у нових приміщеннях Головної Канцелярії Українського Народного Союзу почалася перевірка майна, діловодства та організаційного стану цієї найстаршої і найбільшої української установи у вільному світі. Перевірку переводить головна Контрольна Комісія, яка після її вибору 28-ою Конвенцією УНСоюзу в травні 1974-го року, уконституувалася так: мґр Іван Гаврик (Вінніпеґ) — голова, мґр Іван Винник (Ню Йорк) — заступник), о. Іван Ващук (Детройт) і д-р Іван Скальчук (Філядельфія) — секретарі і проф. д-р Богдан Гнатюк (Філядельфія) — член. Перед перевіркою в приміщеннях Головної Канцелярії в Джерзі Ситі, головні контролери відвідали Союзівку в Кергонксоні та познайомились наочно з її станом. Перевірка, яка включає також Видавництво, триватиме протягом тижня і вона попереджає звичайні річні наради Головного Уряду УНС, які відбудуться на Союзівці в тижні від 24-го травня.

Юліян Баранюк переобраний на голову Окружного Комітету УНС в Нюарку

Нюарк, (В.С.) — Річні Загальні Збори Окружного Комітету Відділів УНС в місцевому УНДомі, минулої суботи, 20-го березня, переобрали одноголосно Юліяна Баранюка на голову Окружної Управи на 1976-ий рік. Разом з ним були в більшості переобрані до складу Окружної Управи такі союзові діячі: Іван Іваник — 1-ий заступник голови, Йосиф Воробець — 2-ий заступник голови, д-р Леонард Луценко — секретар, Володимир Боярський — касир, Омелян Твардовський — імпрезовий референт, та члени Управи — Стефанія Стеців, Ольга Осадчук, Михайло Отрок, Леся Назарук, Софія Оріховська, Анна Гнатюк, Василь Гнатів, Володимир Роговський, Анна Дубас, Володимир Сиваник, Теофіль Клебан. Контрольна Комісія була обрана у складі: Володимир Шпирка — голова, Ярослав Леськів, Ярослав Дереш, мґр Омелян Грубський й інж. Богдан Мак — члени.

Збори відкрив голова Округи Юліян Баранюк і після привітання учасників нарад та запрошення до почесної президії головного секретаря Володимира Сохана, пастора Андрія Давидюка і голови Округи Пассейк та об'єднаних Окружних Комітетів Стейту Ню Джерзі Івана Хомка, зарядив одно-хвилинну мовчанку для вшанування пам'яті покійного Мирослава Демчука, касира Окружної Управи, секретаря 76-го Відділу і визначного організатора та діяча УНСоюзу. Обрана президія Зборів: Володимир Роговський — предсідник і Стефанія Стеців — секретар, перебрали провід нарадами і перевела вибір Номінаційної Комісії, до складу якої ввійшли: Стефанія Стеців, Софія Оріховська, Василь Гнатів, Ярослав Леськів і Володимир Боярський.

Звітування уступаючої Управи започаткував голова Округи Юліян Баранюк, який подав дані про числа придбаних нових членів всіх Відділів Округи, підкреслюючи, що це вже другий рік підряд Округи здобула 200 нових членів і 95% квоти, поінформував про успішний День УНСоюзу, що його влаштовували об'єднані Окружні Комітети Ню Джерзі, про пожертви по 50.00 дол. від Округи і стейтового об'єднання на сиротинець у Бразилії, та про пляни нового стейтового Дня УНСоюзу і бенкету для відзначення заслужених союзовців стейту, що їх влаштують об'єднані Округи під проводом голови Івана Хомка і його заступників Степана Островського, Михайла Фединишина та Юліяна Баранюка. Вкінці свого звіту голова Юліян Баранюк поінформував про пожертву 200 дол. на місцевий УНДім та закликав Від-

(Закінчення на ст. 5-ій.)

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ВИСТАВКА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Заходами Ля Саль Каледжу та Українського Клюбу при цьому університеті в днях 22-го березня до 9-го квітня включно відбудеться виставка дереворитів мистця Андрія Мадая. Офіційне відкриття буде в неділю 28-го березня, о год. 2:00 по полудні на другому поверсі Коледж Юніон будинку. Ля Саль Коледж міститься при Олній і 20-тій вулицях у Філядельфії.

ЗГАДАЮТЬ ПОЛКОВНИКА ШЕЛЕСТА

Ірвінгтон, Н. Дж. — В суботу, 3-го квітня о год. 8-й вечором, тут в Українському Народному Домі заходом Кол. Вояків УПА — відбудеться доповідь на тему „Головний Командир УПА Захід, — полковник Шелест". Доповідач інж. Богдан Мак, колишній поручник УПА, був з полковником Шелестом до 1948 р. в Україні.

„ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — У неділю, 21-го березня, тут в залі Фешин Інституту Технології при 27-ій вулиці Студія Мистецького Слова Лідії Крушельницької знову успішно ставила народну драму М. Старицького „Ой не ходи Грицю". Як відомо, ця п'єса в 5-ох відслонах, із співами і танцями, проходила в кінці цього лютого в Ірвінгтоні, Н. Дж., а минулого року в Ню Йорку та Філядельфії. Минулої неділі у ролі Гриця, як і в усіх попередніх виставах цієї п'єси, виступав бас-баритон Андрій Добрянський, соліст Метрополітальної опери в Ню Йорку.

ЗНОВУ ПРИ ПРАЦІ

Після тритижневого лікування, яке включало десять днів перебування в шпиталі та відповідні хірургічні заходи, ред. А. Драган в понеділок, 22-го березня повернувся до своїх щоденних зайнять і обов'язків в редакції „Свободи".

СФУЖО закликає до участи в Конференції поселення

Філядельфія (СФУЖО). — Міжнародний Рік Жінки зі своєю першою Світовою Конференцією у Мехіко дав поштовх до скріплення масового жіночого руху у світі. Він оформився тепер у Декаду жіночої дії, яка обіймає своїм засягом проблематику жінки у пов'язанні з цілим її місцевим, крайовим і світовим оточенням. 1976 рік розпочався переведенням Трибуналів злочинів супроти жінок у різних країнах, а Міжнародний Трибунал відбувся 4-8 березня у Брюсселі, Бельгія. А з початком літа ц. р. від 31 травня до 11 червня відбудеться у Ванкувері в Канаді Конференція ОН для людського поселення — „Габітат".

Організаційно вона побудована на таких основах, як минулорічна Конференція у Мехіко, тобто буде складатися з двох частин, першої — з участю представників державних народів і другої — з участю представників організацій і осіб недержавних народів, під назвою „Форум".

Проблематика „Габітат" обнімає не лише місце і форми замешкання людини на селі, в місті, чи номадному обширі, але справи цілости людської спільноти з її переходом до урбаністичного світу, з її непропорційним зростом населення, умовинами економічними, культурними, соціяльними і політичними. Метою Конференції є піднести рівень життя в людських поселеннях для сучасного і майбутніх поколінь.

Кожна країна і кожна національна група матиме змогу представити на Конференції стан свого поселення, його недостачі і проєкти зміни для поправи його стану. Тим самим українська спільнота має змогу виявити перед світом умовини українського поселення в Україні, куди повинні входити такі справи, як система колгоспів, мешканева тіснота і загальний брак мешкань з обмежуванням житлової площі для родин і осіб, праця жінки в ненормальних умовинах комуністичної економічної системи, примусове переселювання українського населення на північ СССР, у невідповідні кліматичні умовини, заселювання України чужими елементами, заборона вибору місця поселення для б. в'язнів і осіб, переслідуваних за свої переконання, існування масових концентраційних таборів у підбігунових, або пустинних околицях та багато інших проблем, пов'язаних з життям в Україні.

І тому українці повинні взяти участь у Конференції „Габітат". Світова Федерація Українських Жіночих Організацій звертається до своїх складових Організацій, зокрема існуючих на терені Західньої Канади, з проханням і закликом — взяти участь у Конференції у Ванкувері, а своїх представників зголосити якнайскоріше до Делеґації СФУЖО на адресу канцелярії у Філядельфії.

Комісія Міжнародного Року Жінки при СФУЖО підготовляє матеріяли на Конференцію і просить усі українські установи і особи, які мають, або можуть допомогти матеріялами і документацією, прислати їх до Комісії Міжнародного Року Жінки до Філядельфії. Авторство наукових праць, документацій, чи свідчень залишиться за автором даного матеріялу.

Комісія просить теж установи і особи, які плянують участь у Конференції, координувати з Комісією діяльність перед і під час Конференції для її кращого успіху і для добра української справи.

Солженіцин перестерігає еспанців

Мадрід, Еспанія. — Алексaндер Солженіцин, виступаючи з доповідями в різних місцевостях Еспанії, перестеріг еспанців перед загрозою комунізму і звернув увагу ліберальним колам, щоб вони не надто сильно натискали на зміни, бо сьогоднішня Еспанія, в його оцінці, має більше свободи, як її будь-коли мала Росія та про яку в Совєтському Союзі навіть не знають. А. Солженіцин, який перебував в Еспанії 10 днів, виступив на національній телевізії, говорячи російською мовою, яку рівночасно перекладали на еспанську. Письменник - дисидент обвинуватив совєтський режим за вбивство 110 мільйонів людей і засуджував тих еспанців, які нарікають на теперішній режим в Еспанії. „Я подорожую вже від кількох днів по Еспанії, ніхто мене не знає, і я можу спостерігати життя моїми власними очима. І чи ви дійсно знаєте, що значить диктатура? Кожний еспанець може вибирати за своїм уподобанням місце проживання, переїжджати куди хоче. Совєтські громадяни такого вибору не мають. Вони прикріпленні до одної місцевости і тільки влада рішає, де кожний має жити" — сказав А. Солженіцин еспанцям.

ПЛЮЩ З РОДИНОЮ ПРИЇХАВ НА КОРОТКІ ВІДВІДИНИ В ЗСА І КАНАДІ; ЗАПОВІДАЄ ПРОДОВЖУВАННЯ БОРОТЬБИ ЗА ЛЮДСЬКІ ПРАВА І МИР У СВІТІ

Татьяна і Леонід Плющі

Ню Йорк, Н. Й. (З. С.) — Леонід Плющ, не приховуючи здивування і зворушення на позначеному перевтомою сімгодинної подорожі лиці, висловив „глибоку вдячність усм вам, дорогі друзі і земляки, та всім, хто боровся за моє звільнення" під час короткого привітання у вестибюлі летунської компанії ТВА на летовищі Джон Ф. Кеннеді тут в неділю, 21-го березня, в годині 2:15 по полудні — 30 хвилин після того як літак, яким він, його дружина Татяна і сини Діма і Лесик, причалили до Ню Йорку. При цій нагоді він висловив „ще більшу радість і вдячність за це, що ваша присутність тут є запорукою, що ця боротьба буде поширюватися".

„Я інакше уявляв собі цю зустріч — сказав Л. Плющ, підтверджуючи цим раніші заяви спонзорів його двотижневих відвідин в ЗСА, що він не бажає великих, парадних церемоній на летовищі. Одначе, вислухавши коротких привітань екзекутивного віцепрезидента УККА Йосипа Лисогора, Камілії Смородської, Марусі Проскуренко, голови Комітету Оборони Совєтських Політичних В'язнів, Андрія Семотюка, директора Інформаційного Бюра СКВУ в Ню Йорку і Зоряни Писарівської від СУСТА, Л. Плющ в приявності біля 30 осіб в окремій привітальній кімнаті компанії ТВА відчитав таку заяву:

„Приїхав я до вашої країни, щоб продовжувати боротьбу, що її ведуть мої друзі в Радянському Союзі, боротьбу за демократизацію моєї країни, за права людини, за мир у всьому світі.

„Я повинен підкреслити, що не належу до жадної партії, вважаю себе також незалежним і від будь-якого уряду, бо не бачу жадного уряду, який по справжньому піклувався б про свій нарід. Саме тому вважаю за доцільне звертатись не до уряду, а до всіх людей совісти і незалежно від їх політичних чи релігійних поглядів звертатися з проханням — встаньте на боротьбу проти репресій за політичні чи релігійні переконання.

„Тому, що 25 березня має бути пресова конференція, прошу до цього часу не звертатися до нас з будь-якими пропозиціями виступати в пресі, радіо, або по телебаченні".

На вступі Л. Плющ заявив, що він і його родина приїхали до ЗСА на запрошення і під протекторатом СКВУ, Комітету Оборони Совєтських Політичних В'язнів, Амнесті Інтернешенел і Конґресу ЗСА.

Попри висловленого бажання скорочувати зустріч на летовищі з уваги на перевтому, Л. Плющ і його дружина та сини, усі зодягнені скромно, піддержуючи підручні валізки, дарунки і вручені їм цвіти, задержувались в переходах кількакратно, обмінюючись поцілунками і дружнім стисненням простягаючих рук офіційних і неофіційних привітальників в числі близько сотні осіб, в тому переважно молоді, які прибули на летовище, не знаючи до останньої хвилини на який термінал причалить родина Плющів. Ще на десять хвилин до приїзду Плющів деякі українці чекали на них в іншому будинку летовища, маючи інформації, що вони прибудуть до Ню Йорку на літаку французької лінії. Після привітання Плющів у вузькому колі, нюйоркська громада в особі голови Об'єднаного Комітету — Відділу УККА д-ра Володимира Савчака привітала його офіційно хлібом і сіллю, що їх піднесли гостям на барвисто-вишиваному рушничку п-ні Люба Волинець і Наталка Дума, обидві задягнені в українські народні стилізовані одяги. „Вітаємо Вас, дорогі гості — заявила зворушена до сліз п-і Л. Волинець — на вільній землі Вашінґтона традиційним українським привітом — хлібом і сіллю на вишиванім рушнику. Хай Ваше життя стелиться як цей взір на рушнику, який з давніх давен символізував сонце, світло, життя і був постійним охоронцем правди і добра".

Вісімлітня Оленя Червоняк і п'ятьлітні Маркіян Дума і Володимир Волинець піднесли Плющам цвіти, а в імені молоді цієї великої громади привіт склали Оксана Куровицька, Марта Лопатинська, Оксана Ярема і Адя Роговська. Щиро і тепло дякував Л. Плющ і його дружина усім за привіти, висловлюючи запевнення, що „після відпочинку ми всі стрінемося знову".

Поволі, налягаючи на хворіючу праву ногу, Леонід Плющ і його родина продісталися до автомобіля в товаристві його особистого приятеля і колишнього дисидента Павла Літвінова, його дружини і сина, в домі яких вони гостюватимуть під час перших днів свого побуту в Ню Йорку. Як відомо, Л. Плющ прийняв запрошення Митрополита Владики Мстислава бути гостем в осередку Православної Церкви в ЗСА в Бавнд Бруку, Н. Дж., в другій половині першого тижня їхнього побуту на сході ЗСА.

Про приїзд Плющів до Ню Йорку звітувала у вечірніх годинах цього дня місцева телевізійна станція, канал ч. 5, кореспондентка якої, Барбара Лямонт, була налетовищі.

Мігайлов закінчив голодівку, добився полегш

Беоґрад, Юґославія. — Ройтер інформує, що письменник - дисидент Мігайло Мігайлов, який був засуджений юґолавським судом на сім років в'язниці за „антидержавну пропаґанду", закінчив в неділю, 21-го березня ц. р. голодівку, добившись багатьох полегш від в'язничної влади. 41-річний вчений, спеціяліст від російської літератури, перебував на частинній голодівці майже чотири місяці і його приятелі на Заході побоювались, що дальша голодівка може закінчитись катастрофою і тому розпочали старання в його обороні перед юґославськими властями і західніми інтелектуалістами. Після довших переговорів юґославські чинники погодились, щоб письменник одержував у в'язниці книжки в російській мові, порушувався більш свобідно у в'язниці і зустрічався з іншими політичними в'язнями тощо. Урядові чинники відкинули однак його домагання про загальну полегшу для всіх політичних в'язнів і їх сепарацію в окремій частині в'язниці. В часі голодівки М. Мігайлов втратив був 44 фунти ваги і в останньому часі був перевезений до центральної тюрми в Беоґраді, де його почали були насильно годувати. Тепер його знову перевезли до в'язниці в місцевості Мітровіца, 45 миль від Беоґраду.

Мартиненко обвинувачує і протестує

Ню Йорк (А. Семотюк). — П'ятого березня ц. р. відбулося засідання комітету ОН в справі відносин з гостюючою країною, щоби обговорити резолюцію відносно недавніх оскаржень з боку деяких місій, включно зі совєтською і совєтсько - українською, про акти злочинів супроти них. В результаті випадку з обстрілом совєтського будинку в Рівердейлі, Н. Й., що трапився 27-го лютого, цей комітет мав уже, на вимогу Совєтського Союзу, зустріч.

Амбасадор Владімір Мартиненко з Української Совєтської Соціялістичної Республіки заявив Комітетові, що „новий терористичний акт обстрілювання совєтської місії в Рівердейлі загрожував життя її службовців і членів їх родин. Це, що цим разом обійшлося без жертв, треба завдячувати, мовляв, щастю. Він запитав, як довго така ситуація може тривати, коли активність ОН супроводять бомби, обстрілювання, образи і пікетування. Він далі говорив, що аж доки не буде вжито якихось рішучих заходів проти крайніх груп і терористів, доти та ситуація буде продовжуватися. Делеґат УССР цим приєднався до протесту представника Совєтського Союзу.

Суслов картає західніх комуністів

Москва. — Виступаючи на засіданні Академії Наук СССР головний ідеолог Кремля Михаїл Суслов сильно критикував західніх комуністів, картаючи всіх тих, які „виступають проти чистоти" марксистсько-ленінської ідеї. М. Суслов заявив, що ті, які по своєму хочуть пояснювати догму комунізму, належать до „ворогів, що намагаються підірвати революційну суть марксизму, підмінюючи його буржуазним лібералізмом". Суслов, хоч і не називав поіменно жадної компартії, але зміст його промови не залишав сумніву про кого йде мова. „Все це, що опортуністи називають реґіональною і національною версією марксизму не має нічого спільного з революційною теорією, а навпаки, вся ця дія спрямована на некористь робітничого руху".

Західні спостерігачі у зв'язку з промовою Суслова відмічують, що виступи представників французької й італійської компартій на XXV з'їзді КПСС, у приявності багатьох тисяч делеґатів і закордонних гостей, сильно затривожили Москву і виступ Суслова треба вважати тільки початком атаки Кремля на всіх тих, які вирішили іти „власним шляхом до соціялізму".

ЗСА закрили свої військові бази в Тайланді

Банґкок. — У неділю, 21-го березня, ЗСА формально закрили свої чотири військові бази в Тайланді, виконуючи вимогу прем'єра Кукріта Прамоджа, який день раніше повідомив, що тайландський уряд рішив, що ЗСА не тільки мусять закрити ці бази, але до липня усунути з території цієї азійської країни майже 4,000 американських вояків. Таке рішення запало з уваги на те, що Банґкок і Вашінґтон не могли прийти до порозуміння щодо статусу цих американських вояків: Тайландський уряд хотів мати контролю над ними, а Вашінґтон не хотів погодитись на це, вимагаючи дипломатичного статусу для своїх вояків. Однак, в Тайланді залишиться 270 американських дорадників, які управлятимуть військовою допомогою ЗСА для тієї країни. Ця допомога в наступному році становитиме понад 54 мільйони долярів.

„Смолоскип" видав брошуру про о. Василя Романюка

Балтимор. (УІС „Смолоскип). В серії „Смолоскипу" — Документи Українського Самвидаву" появилася брошура про о. Василя Романюка під заголовком „Звернення українського священика з совєтського концтабору". Брошуру підготовив в англійській мові редактор Богдан Ясень. До неї включено звернення о. В. Романюка до Папи Павла VI-го і Світової Ради Церков, як рівнож додано обширну передмову в якій інформується про справу о. В. Романюка, переслідування його батьків, цитується слова академіка А. Сахарова в його обороні, взяті зі звернення до Копенгазького Переслухання.

В брошурі опубліковано вперше на Заході фотографію о. В. Романюка з його дружиною Марією Антонюк і сином Тарасом, яка була зроблена кілька місяців перед його арештом.

Брошура про о. В. Романюка коштує 60 центів, а листівка (о. В. Романюка у священичих ризах) — 10 центів. Замовлення слати на адресу: Smoloskyp, P. O. Box 6066, Patterson Station, Baltimore, Md., 21231, USA.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Політв'язні очікують оборони

Недавно пресові агенції західніх країн принесли були вістку, що в таборах і в'язницях, а головно в уславленій Владимірській тюрмі, 80 політв'язнів голодували в часі тривання московського цирку, що його російські імперіялісти називали XXV з'їздом КПСС, домагаючись не так звільнення з тюрем і концтаборів, як покращання нелюдських умовин і припинення жорстокої поведінки органів КГБ з політичними в'язнями. З приводу цієї голодівки в'язні, не відомо з чиєю допомогою, поширили окреме звернення до ЦК КПСС, яке також одержали західні кореспонденти в Москві і яке, між іншим, підписали Валентин Мороз і Г. Суперфін, а також друзі ув'язнених, а між ними Юрій Орлов, приятель академіка А. Сахарова. В'язні Владимірської тюрми, побіч вже названих вимог, домагаються ще поліпшення тюремного харчування. Згідно із заявою, в'язень отримує там теоретично 1.900 кальорій денно, в'язні суворого режиму — 1.700, покарані карцером — 1.300, а часом й 900 кальорій, тоді, коли Міжнародна Організація Здоров'я визначує нормальне харчування дорослої людини на 3.000 кальорій денно. В'язням цієї тюрми підсипають до їжі різні приправи і поганої якости сіль, які опісля викликують внутрішні забурення в організмі. Обмежено можливість отримувати посилки з дому, або придбати їх на місці за прислані родичами гроші. У заяві в'язнів названо призвіща тих, що їх КГБ окремо тероризує і погрожує психіятричними в'язницями.

У світлі цих страшних фактів насувається питання: чи вільна українська громада прислухається до подій і голосу по тому боці залізної заслони та чи відчуває їх усім єством? Мабуть ні! Поза солом'яними спалахами у нас відсутня систематична праця в користь українських політичних в'язнів. А до цього ми ще й посварені і кожний починає „оборону" від себе. Багато ми могли б зробити у цій ділянці, якщо б ми діяли об'єднано, у повній гармонії, без непотрібної насторожености один до одного так, як їхали на відкриття пам'ятника Т. Шевченка у Вашінгтоні, як обороняли Симона Петлюру і українську честь перед несправедливими нападами міжнародних наклепників. Валентина Мороза і сотні інших політичних в'язнів очікують від нас їхньої оборони.

Заколот у світі

Головні два виборчі аргументи президента Джералда Форда ті, що його уряд зберігає мир у світі та що економічна політика Уряду переборює, якщо ще не переборола, інфляцію з її звишкою цін, та господарську кризу з такими її яскравими проявами, як безробіття. Довкола проблеми економіки в цій країні ведеться палка дискусія між фахівцями, при чому є тут оптимісти й песимісти, ото ж є дуже різні оцінки нинішньої економічної ситуації в Америці. І так само можна піддавати під великий сумнів вартість існуючого у світі миру. Ясно, що за останніх 30 років не прийшло до Третьої світової війни, якої в атомовій добі ніхто у світі собі не бажає. Проте ввесь час, і за „холодної війни", що її шпилем була совєтська бльокада Берліну і її переламання американським летунством, і за т.зв. кубинської кризи під час урядування Джана Кеннеді, коли Совєти пробували створити собі з Куби базу для власних атомових ракет, — вдалося врятувати мир. Але цей мир страшенне хиткий, сповидний, він постійно загрожений існуючими приповідковими „бочками пороху", які існують у широкому світі.

Такою бочкою пороху є передусім завжди ще ізраїльсько-арабський конфлікт з постійними перегонами у зброснні Ізраїлю і його арабських сусідів, із постійним нацьковуванням проти Ізраїлю Москвою — і коли Москві не вдалося зберегти під своїм диктатом Єгипту, то на це місце прийшла Сирія з палестинськими арабами, що їхня сила і престиж зросли завдяки комуністичним і „невтральним" членам Об'єднаних Націй. Існує заколот на африканському континенті, на якому перехрещуються різні чужинецькі впливи. Добрі колись взаємини між ЗСА й Індією, за володіння Джавагарлала Неру найбільш демократичної країни, значно попсувалися, коли Індія насправді стала сферою впливів СССР. Після упадку диктаторського режиму в Португалії піднесли голову тамошні „ліві" — підтримувані, очевидно, Москвою. Непевна ситуація в Еспанії, де відновлено монархію, яка проте зразу ж опинилася під обстрілом її внутрішніх і зовнішніх ворогів. Після перемоги комуністів у В'єтнамі, Ляосі й Камбоджі Москва й Пекін боряться за впливи на тамошньому терені. Між Москвою і Пекіном безперервна ворожнеча. Відносини між ЗСА і СССР погіршилися настільки, що през. Форд вирікся скомпромітованого вже, славити Бога, терміну „детант".

Добре, що щораз більше людей у світі приходять вже до висновку, що поки існує совєтська імперія — не може бути тривкого миру. Існуючий мир — сповидний і можна стверджувати радше існування заколоту у широкому світі, а не замирення між державами і народами.

В акції збірки біблій для о. В. Романюка українці повинні вести перед

Філядельфія, Па. — Комітет Оборони Валентина Мороза інформує, що акція збірки біблій для запротореного в концтабір за його релігійні переконання о. Василя Романюка знайшла повне зрозуміння в громаді, але, і це треба відкрито ствердити, українці в тій акції не маршують попереду. Тоді, коли, наприклад, латинські парафії закуповують по 10-20 біблій, українські парафії в десятеро менше. Подібно із грошевими пожертвами. Тяжко буде таку повільність українців вияснити нашим американським приятелям і тому активні члени Комітету, турбуючись таким станом, ще раз просять українські парафії і всіх вірних не залишатись позаду, тим більше, що ціна одного примірника біблії не висока, бо тільки 2.10 доляра і їх можна в довільній кількості одержати в Катедральному Храмі, 818 Н. Френклін вулиця, Філядельфія, Па. Допоможім успішно завершити чергову корисну акцію Комітету Оборони Валентина Мороза у Філядельфії.

П. Феденко

РЕВОЛЮЦІЯ „САМА СОБОЮ"

Відомо з історії, що бувають революції незадумані, незаплянованi, „спонтанні". Але знаємо теж революції, здійснені за певним пляном, мов плян бою на війні, запроєктований в штабах армії.

Революція 10 березня 1917 р., що повалила династію Романових, не була запляновано: вона вибухла „сама собою". Навіть завзятий „професійний революціонер" Ленін, що жив 1914-1917 р. в Швайцарії, не вірив, що доживе до революції в Росії. Тому повстання в Петербурзі і зречення царя Миколи II були для Леніна несподівані.

В історичній науці був поширений погляд у другій половині XIX і на початку XX століття, що діяльність окремих осіб, які стоять „на горі", при владі, не має великого впливу на події в суспільстві, в державі. Цей погляд особливо ширили російські „марксисти", наприклад, Георгій Плеханов; мовляв, і без Наполеона I історія народів Европи не змінилась би, а пішла б шляхом, який визначили „закони суспільного розвитку".

На прикладі революції 1917 року легко показати, яку вагу і вплив на події мали окремі особи на високих становищах, їх характери, знання, звички й примхи. Революції 1917 року не можно собі уявити без понурої фігури сибірського малописьменного „чудотворця" Григорія Распутіна, без гістеричної цариці Александри, родом принцеси з Гессену в Німеччині, без незцілимо хворого наслідника трону Алексєя та безвольного „самодержця всеросійського" — царя.

Під впливом цариці й „Друга" з великої букви!) — Распутіна Микола II вирішив у серпні 1915 р. стати головним командиром російської армії. Вісім міністрів уряду подали цареві заяву - протест проти цього рішення: мовляв, вони „в таких умовах втрачають віру в можливість корисно служити цареві і батьківщині".

Але перемогли — цариця й Распутін. Перед засіданням ради міністрів під царевим проводом, цариця писала до нього: „не забудь держати іконку в твоїй руці і кілька разів зачесати волосся його (Распутіна) гребінцем"... За радою цариці й „Друга" Распутіна цар позвільняв непокірних примхам міністрів. Імператор залишився в штабі команди армії в Могилеві, а цариця з Царського Села біля Петербурґа посилала йому поради свої і Распутіна та „правила" державою, як уміла. Біля Распутіна крутилися всякі пройдисвіти - спекулянти. Вони діставали від „чудотворця" листи з рекомендаціями до міністрів у різних справах, і міністри виконували бажання Распутіна. Теж німецькі аґенти мали доступ до „чудотворця".

Один із міністрів, призначених за порадою Распутіна, мав зустріч у Швеції з представником німецького уряду, і це дало привід опозиції обвинувачувати „темні сили" в підготові сепаратного миру з Німеччиною. Лідер опозиції Павел Мілюков мав промову в Державній Думі (парляменті) і, перечисляючи недостачі режиму, казав: „Чи це глупота, чи зрада"?

Безладдя в „державному ц е н т р і, де найбільше жило слово Распутіна, поставило проти режиму не тільки політично свідомих підданих царевих, але теж членів царської родини. Щоб збутися „святого чорта" (це назва книжки про Распутіна, яку видав за кордоном монах Іліодар 1915 р.), змовилися — вел. князь Димитрій Павлович, князь Сумароков - Ельстон, одружений з царевою сестрою, монархіст Владимир Пуришкевич, член Думи, та інші — убити Распутіна. Це сталося 16 грудня 1916 року.

Одна кривава подія не мала впливу на політику царя й цариці. Цариця писала до царя, щоб він був і надалі „самодержавним володарем": „Будь Петром Великим, Іваном Грозним, імператором Павлом. Роздави їх усіх під собою!" І цар послухав жінчиної ради, хотів показати „силу волі". Він звелів розв'язати Державну Думу, щоб не чути про дебати в цім парляменті, в яких посли критикували політику уряду. Це рішення і недостача харчування в Петербурзі загострили ситуацію. В столиці почалися демонстрації проти уряду, до яких прилучилися теж полки ґвардії. Цар телеграфував комендантові ґарнізону в Петербурзі 25 лютого (11 березня за новим стилем): „Велю завтра припинити в столиці непорядки"... Але це було вже пізно: царська столиця вкрилася червоними прапорами революції. Царський режим упав.

Описані події показують, „як на долоні", що характери царя й цариці, послушних порадам Распутіна, відчинили двері для революційного руху. Їх віра в „божественність" своєї влади і погорда до „підданих", які мали б покірно виконувати накази царя й цариці, поставила проти цього режиму всі верстви суспільства.

Не давши розвинутися в росії демократичним установам і звичаям, цар і цариця підготували ґрунт для большевицької диктатури. Коли б на чолі самодержавної Росії стояли інші нормальні, люди, то історія сходу Европи і всього світу пішла б іншим шляхом.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

Інж. Григорій Волянський A.I.A.

ЗА РІДНИЙ ВИГЛЯД НАШИХ ЦЕРКОВ

Українці поза межами Рідного Краю повинні мати вибудувані церкви, які вірно представляли би чужинцям наче амбасади нашу індивідуально скристалізовану культуру.

Кожна зріла нація має своєрідну церковну архітектуру. Німецькі, французькі, англійські, і т а л і й с ь к і і т.д. церкви, хочби були того самого ґотицького чи якого іншого стилю, різняться одні від одних виразно і яскраво. Та питома даному народові різниця творить дорогоцінну скарбницю оригінально національної культури. Те надбане і так характеристичне обличчя того народу передається шляхом традиції та збагачується і ушляхотнюється з покоління в покоління. Байдуже, чи стиль згл. конструкція протягом віків змінюється, сама питома особливість не затрачується.

Подібно і наші українські церкви мають ту своєрідну особливість в відрізненні з російськими, румунськими чи грецькими. Варта би підкреслити, що немало наших мурованих церков в Україні були запроєктовані чужими архітектами, які старалися створити щось наскрізь нове, що народові припало би до вподоби. Для цієї цілі вони, особисто побували протягом якогось часу в Україні, щоби збагнути ті душевні хвилювання і стримління цілого народу як одиниці і створенням нової споруди монументу виявити підсвідомо на споглядача скристалізовану думку нашого народу. Саме те перебування в Україні серед так оригінально своєрідних звичаїв, серед чарівних звуків чудесних мельодій, прегарної декорації барвистих строїв, подивугідних вишивок, килимів, писанок, кераміки, княжих постатей на тлі такої затоплюючої краси природи, надавало „надхнення" даному архітектові створити форму і силюету тої нашої рідної церкви, яка тільки була би льоґічним впливом, доповненням і завершенням божеської краси до оточення і рівночасно душевного прагнення людини віддати пошану самому Творцеві Всесвіту. Ті проєкти, як доказувано, зазнавали кінцевої модифікації, так би мовити, з'українщення за вказівками рідних знавців, заки одобрено їх до самої будови.

І так оригінальне пятно національного генія втілилося головно за княжих часів, у всіх ділянках нашого мистецтва. Від того часу вигляд наших церков яскраво відрізняється не тільки від костелів, але і від інших сусідніх церков.

Вибудувана церква стає нашим дорогоцінним монументом, якщо має рідний вигляд з втаємниченими нюансами особливостей і традиційними надбаннями.

З власного досвіду я переконався, що не вистачило мені п'ять літ студій на архітекта, а треба б було перейти ще додаткові два роки спеціялізації в монументальній архітектурі з рівночасними студіями на наочних об'єктах і в документах, щоби збагнути ту цілу гаму суто-українських особливостей, для створювання нової композиції. Форма пляну нашої церкви — це виразний знак хреста, одно- чи трираменного, менше чи більше розвиненого, ніколи форми слимака, чи чогось іншого. Послідовно здіймаються вгору стіни, а відтак стеля з глибленою формою хреста і переходом до відповідної кількости копул. Композиція надає такої своєрідної різноманітности форм і творить таку цілість простору, що надає враження найбільш урочистого вивінування ґрандіозної залі авдієнції, для Найвищого Маєстату. З зовнішньогови гляду також одуховленої „силюети" нашої своєрідної церкви, що має рівночасно і послідовно таку ідеальну пропорцію, ми всилі правильно відчути і відтворити собі її нутро. Це саме одна з найголовніших прикмет і вартостей монументальної архітектури. І тут ми, українці, маємо чим величатися: логіка і щирість в нашій церковній архітектурі — це немов віддзеркалення у к р а ї н с ь к о ї вдачі: затратити нам цього не вільно, це ж віковічні надбання нашого народу.

Сьогодні навіть чужинці заохочують і цікаві побачити у себе на місці скристалізований взір культури даного народу. Цей монумент, річ ясна, повинен бути вже сучасної канструкції і мати сучасний підхід в проєктованні а рівночасно повинен вміло втілювати ту цілу ґаму суто - українських особливостей з традиційною символікою, щоби надати той своєрідний вигляд.

Нам не наслідувати „чужих ідей" чи примінювати „їх типових елементів", якщо не хочемо себе тільки компромітувати. Пощо силуватися ставити побіч вежу, яка нагадувала би нашу традиційну дзвінницю. Пощо втягати вівтар в малій церкві до середини, де вірні булиби змушені на себе один на одного споглядати? Цеж вже виразне зірвання з обрядовою традицією. Як можна робити нашу церкву без символічних вікон? Таке можна радше стрінути в російських церквах, де нутро церкви має часто зовсім інший вигляд. Там же бані і баньки мають тільки декоратине значення і є часто різної форми і величини довільно розкинені на даху, або є копули витягнені високо понад дах зі заокругленим покриттям подібні до фармерських силосів. Чого всяку невдалість чи недотягненість заслонювати н е в х о п н и м словом „змодернізування"?

Для вибудування нової церкви, як відомо, по наших громадах творяться відповідні комітети під покровом місцевого пароха і єпископа. Члени комітету звичайно не багато обізнані в суті скомплікованої проблеми рідного вигляду нашої церкви, часто падають жертвою софістично-нефахового суґерування амбітного члена чи навіть аматора. Одного дня подасться парохіянам до відома, що буде будуватися нову церкву за проєктом, який вибрано чи замовлено закулісово. Часто виставлений проєт розчаровує наших людей, бо є позбавлений вигляду своєрідної церкви.

Для осягнення церкви в рідному вигляді побажана всестороння і фахова критика. Тут, річ ясна, не критикується фахової компетенції даного архітекта, тільки сам запропонований проєкт. У вільному світі кожний проєкт навіть в Конґресі зазнає безмилосердно гострої критики і дискусії, хоча автором був би сам президент.

(Закінчення на стор. 5-ій)

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

988 + 988 = 1976

У цій великій метушні, що в п а л а останньо на наші голови з нагоди 200-ліття, 100-ліття і інших ... літть (хоч і нерівних, як 82-ліття в Шамокині), ми не запримітили, чи переочили, чи десь загубили, чи просто не вважаємо за гідне уваги, дуже цікаву — на мою думку — „припадкову" дату. Живемо в 1976 р. Це стільки літ проминуло від народження Христа. Довгий це час і для людей, і для поколінь, народів і історії. Коли поглянемо назад на цю довгу дорогу років і віків — то рівнесенько в половині літочислення нашої ери (с - 1976) припадає Хрещення України - Руси, нашим кн. св. Володимиром Великим. (Енциклопедія Брітанніка 1971, стор. 782 — Рашієн Гісторі, Кієв). Стільки саме літ минуло від народження Христа до охрещення України-Руси, скільки від того часу до нашого року Б. 1976. 988 + 988 = 1976. Може можна б десь для цеї дати знайти місце і згадати про неї хоч би десь так збоку при цих так великих для нас датах-ювілеях. Бо на мою думку воно є якщо не „більше", то й не „менше", як інші „ліття". Коли ж не зацікавлені в тому наші світські установи і ювілейні комітети, то може якоюсь мірою наші Церкви могли б про це згадати і пригадати своїм вірним про цю „невелику" подію і дату.

Теодозій Гриців
Філядельфія

У „Свободі" ч. 48, 1976, в нотатці „За що жінки в СССР отримують ордени?" Ви пишете про А. Мікояна, як „єдиного з живих ще старих большевиків."

Я дуже добре знаю, що Мікоян — не єдиний з живих старих большевиків: ще живуть, одержуючи добру пенсію, В. Молотов, Л. Каганович, Маленков, П. Шелест та й інші старі большевики, які разом з Сталіном винищували мільйони людей, зокрема українців.

Іван Манило-Дніпряк
18 березня, 1976.

Анна Кравчук

Будьмо знайомі, українці всіх континентів!

Два роки тому Суспільна Опіка Союзу Українок Америки створила Осередок листування між українцями, що живуть у різних країнах світу. Майже вся українська преса надрукувала тоді звернення, в якому подано інформації і практичні вказівки щодо такого листування.

Тепер ми хочемо сказати, що той почин не був безуспішний. Осередок одержав майже 400 листів з усіх країн українського поселення (16 різних країн), а навіть один з України. Найбільше листів надійшло з Південної Америки та Австралії, тобто з тих країн, які лежать н а й д а л і в і д о с н о в н и х скупчень українців. Це свідчить про те, що наші люди тягнуться до свого національного середовища. Ось як написав пан З. з Австралії: Не гаючи часу, гратулюю Вам і Вашим співпрацівникам, що нарешті таке важне бюро зорганізували, для нас українців, розсіяних по цілому світі. Я цікавився кореспонденцією більше 20-ти років і старався нав'язати якісь зв'язки з нашими людьми, але мушу признатись, що без успіху". Тепер пан З. листується з українцями з Америки та з родиною в Параґваю.

Не можна не відзначити того цікавого факту, що цим листуванням зацікавилися і діти шкільного віку і старші люди, аж до 80-річних. А теми зацікавлення були найрізноманітніші. Молодь хотіла довідатися, як живуть, учаться тощо її однолітки в країнах свого поселення.

Середньошкільники та студенти вищих шкіл цікавилися навчанням у школах, університетах, можливостями подорожування, а деякі хотіли обмінюватися поштовими значками. Деякі шукали партнерів для поважнішого знайомства з особами іншої статі. Одружені, переважно матері, цікавилися проблемами виховання дітей у чужомовному середовищі. Жінки переважно збирають інформації про українське ужиткове мистецтво, про вишивки, кераміку, а також про святочні обряди. Самітні старші люди листуються не тільки з людьми свого віку, а й з молодшими. Один фармер з Параґваю, батько великої родини, шукав такої ж фармерської родини в інших країнах.

Як бачимо, наші початки в цій справі справді досить добрі, хоча чимало членів ще чекають на відповідних кореспондентів. Тим то ми хочемо ще раз нагадати через нашу пресу про таку можливість взаємнення між українцями, розкиданими по всьому світі. Тих, хто зацікавлений листуванням, просимо звернутися на нижче подану адресу, подаючи такі інформації: 1) ім'я і прізвище, 2) вік, 3) суспільне становище чи професія, 4) з ким хоче листуватися, 5) зацікавлення, 6) знання мов, 7) рік студій або кляса для середньошкільників.

Mrs. Anna Krawczuk
26 Wiliam Street
Maplewood, New Jersey
07040, U.S.A.

Валентина Юрґенко

ДВІ МАТЕРІ

(Оповідання)

VII

По радіо передавали гарний концерт і Оксані під музику працювалося краще, — гачок у її вправних руках тільки мелькав, запмогруючи рожеві й блакитні петельки. Час від часу вона розправляла своє плетиво — м'якеньке і ніжне покривальце для дитячого візочка, — намагалася уявити в ньому рожеве личко немовлятка, — байдуже, хлопчика чи дівчинки. Вже скоро наближалася ця велика і радісна подія, і обоє, вона й Андрій, хвилювалися і готувалися до неї.

Для Андрія це буде також особлива втіха і відпруження, бо він так болюче пережив смерть своєї матусі. Оксанине сумління трохи неспокійне, бо вона не полюбляла свекрухи. А проте, коли Антоніна захворіла і швидко згасала у тяжких муках, Оксані було так боляче і шкода її, — особисті урази зовсім забулися, відійшли геть. Мріяла бідолашна про внука та й не діждала його... Андрій осиротів, а втім і не зовсім. Адже є в нього на Україні рідна мама, хоча він сам і не хоче до неї писати.

Ще раніше, де смерти матусі, Оксана з острахом думала, а що, коли виявиться той вчинок, який вона зробила в таємниці від Андрійка і свекрухи? Адже вона, порадившись своєї мами, вислала через пані Савчинську листа й шлюбну фотокартку до Андрієвої матері на Україну. Хіба можна було залишити без відповіді її повний тепла і материнської любови лист, написаний вже давно? Інтинктовно відчувала Оксана, що жадного фальшу і підступу чи шантажу у всьому тому не було. Андрійко й досі нічого не знає, не хотіла його нервувати після матусиної смерти, бо ж покійна завжди була проти листів на Україну.

Дивно Оксані тільки, що вже давненько вислала вона свого листа і фотокартку, а відповіді жадної нема й досі. Вирішила подзвонити ще раз до пані Савчинської, поки Андрія не було вдома. Старенька зраділа, почувши Оксанин голос, бо, як сказала, збиралася й сама вже телефонувати до неї.

— Напевно є лист для нас від Андрієвої мами, правда? — радісно защебетала Оксана. — Я думаю, що на цей раз я Андрія остаточно переконаю, щоб написав і забрав маму сюди, якщо її, звичайно, пустять до Америки. Пані Савчинська трохи помовчала, а потім якимсь дивним, тихим голосом промовила: Пані Оксано, вона вже ніколи не напише. Мені дуже прикро вам, такій чутливій і сердечній, це говорити. Андрієва мати померла на удар серця скоро після того, як одержала вашого листа і фотокартку. Серце її не витримало такої радости...

Сльози покотилися по Оксаниних щоках і вона не змогла далі говорити. Коли Андрій повернувся з праці додому, то Оксана вже не могла сховати від нього нічого, — ні почервонілих від сліз очей, ні хвилювання, ані своєї, давно прихованої таємниці.

— Пробач мені, Андрію. — сказала вона, пригорнувшись до нього. — Я сама написала листа до твоєї мами і вислала їй наше шлюбне фото, бо ти не міг цього зробити і через тата і через матусю. Навіть запросила її приїхати до нас. Чи не була б це справжня радість? Я бачила, як часто ти дивився на її фотокартку, — думаю, що ти полюбив її, не знаючи...

— Чи вона щось відповіла? — тихо спитав Андрій.
— Ні, вона нам ніколи не відповість. Її вже немає на світі. Померла на удар серця. Але листа мого прочитала і побачила нас обох на знімці...

Андрій перехрестився і відійшов до столика, де стояли обидві фотокартки — матусі й матері. Запала хвилина мвчанки. Оксана пильно вдивлялася у чоловікове обличчя. Нарешті він промовив:

— О, Боже, яка зла іронія долі! В мене було дві матері, а тепер я — круглий сирота. Добре, що ти, Оксанко, біля мене. Дякую тобі, серденько, що озвалася до моєї мами. Яка шкода, що цього не зробив я. Все чогось боявся. А знаєш, якщо народиться в нас донечка, — я хотів би назвати її на честь моєї мами — Софійкою!

∴

Минали роки. Андрієва родина збільшилася вдвоє — Оксана подарувала чоловікові сина й доньку. Лесик був точнісінько мама, а Софійка — чорнява, кароока, з кирпатим носиком, уся вдалася в батька. Вірніше, успадкувала вона не тільки ім'я, а й риси своєї незнаної бабуні і була її живим прообразом, який наче втілився у маленькій внучці, Андрієвій кровинці, перелетівши усі простори.

А як же Андрій? Чи лишив будь-який слід у його душі хресний шлях довголітніх страждань і глибокої туги його рідної матері? Чи, може, був це скороминущий відгомін, як відлуння у порожнечі? Ні, батьківство і любов до власних дітей відкрили нову сторінку в книзі його життя — самозречення і посвяти, турботи і відданости. І, якщо Оксана інколи пригадувала йому ті часи, коли він збував крижаною мовчанкою поклик бентежного серця своєї матері, — то відповідав із гіркотою: „Є каяття, та нема вороття".

(Кінець).

ПРОТОКОЛ

Нарад Річного Засідання Головного Уряду Українського Народного Союзу яке відбулося в днях 19-го до 23-го травня 1975 року на „Союзівці" в Кергонксоні, Н. И.

(12)

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ ТА ЇХ СХВАЛЕННЯ
(Продовження)

ВІДПОВІДІ ГОЛОВНОГО ДИРЕКТОРА НА КАНАДУ СЕН. ПАВЛА ЮЗИКА

Шановні Члени Екзекутиви і Ради! Буду старатися відповісти коротко на поставлені запитання. З різних питань та дискусії виглядало б, що УНСоюз „сходить на пси", але я вважаю, що воно так зле не є. Воно не є так чорно, як то часом представляють тут. В загальному мушу сказати, що УНСоюз є в доброму стані. Праця в УНСоюзі йде своїм темпом. Вона може іти краще, али ми не будемо робити поступу, коли будемо дивитися на все песимістично — чорно і тільки все критикувати, а не пробувати, що треба, поправляти.

Наш сеньйор союзовець інж. Куропась запитував мене, чи завважував, що ми тратимо членство в Канаді, замість рости, та що в Канаді немає ніякого порядку. Мушу сказати, що я все ще хотів би бачити кращий порядок, але в нас є порядок і ми тратимо членів не лише в Канаді. Ми в Канаді майже вдержуємо стан членства в околиці 9,500 членів, отже тратимо менше членів, як тратить їх УНСоюз в Америці. В Канаді за звітовий рік ми втратили тільки одного члена в загальному числі членів. Ми можемо похвалитися, що в Канаді пересічна сума забезпечення значно зросла. Пересічна сума забезпечення в 1973 році виносила 1,689 дол., а в 1974 році вона була вже 1,982 дол. З цього виходить, що в Канаді в загальному беруть члени вищі суми забезпечення, як тут у вас в Америці. Для порівняння можна ствердити, що за звітовий рік Америка втратила в загальному 49 членів, а Канада тільки одного. Але все таки думаю, що ми можемо працювати ще краще, на що я в Канаді звертаю увагу і всі ми в Канаді робимо старання, щоб ці справи покращали. Коли б ми мали в Канаді свою канцелярію, ми вели б нашу працю через неї і тоді ми постійно знали б, де ми стоїмо. А так ми мусимо чекати на звіти і таді ми не маємо точної контролі нашої праці, коли дістаємо дані і статистики з централі час від часу. Ми не маємо такої точної контролі, що її ви мені приписуєте. Я не є таким самим у Канаді, як пан Лисогір у вас. Я не є платним урядовцем і не маю контролі над працівниками. Я належу до тієї самої категорії, що д-р Флис і пані Душник. Я роблю сам, що можу, і ми в нашому представництві стараємося робити все те, що можемо. Але ми маємо зв'язані руки, бо ми не маємо фондів. Тому ця справа, що її тут пригадала пані Мороз, та яка була винесена на Конвенції, як рекомендація, для нас є важною. Нам треба дати на рік 15.000 дол., щоб ми могли виконувати в Канаді певну працю. Також зовсім правильно тут згадували, що в Канаді в газетах немає згадок та оголошень про УНСоюз. Говорю про канадські газети, що їх читає більшість українців Канади. Для цього нам потрібно згаданих вже 15,000 дол. в бюджеті для Канади. Коли ви тут вирішите, що ми такий бюджет повинні в Канаді мати, тоді ми приступимо до виконування плянів, що їх вже наше Канадське Представництво поробило. Так ми зможемо нашу працю відповідно поширити.

На запити п. Дідюка можу відповісти, що наше Канадське Представництво сходиться раз на рік, а часом два рази на рік. Його роля досі була більше репрезентаційна. На наших нарадах ми звичайно сходимося, щоб передискутувати наші організаційні пляни. Відносно репрезентації УНСоюзу на Конвенції КУК можу потвердити, що це правда, що Головний Екзекутивний Комітет вирішив був, щоб ми на цій Конвенції КУК мали трьох делеґатів. Мимо того, що я в Канаді це постійно підношу, що ми є в Канаді найбільшою організацією, нас, тобто УНСоюз, зачисляють в КУК до менших організацій і ми платимо тільки 300.00 дол. на рік. Коли б ми були зачислені до великих організацій, ми тоді мусіли б платити вкладку в сумі, як мені здається, 1,250.00 дол. річно. Ми тут поставимо знову пропозицію на такий видаток і на те, щоб ми дальше робили старання набути статус великої організації і тоді відограватн в КУК велику ролю. Ми повинні поставитися до цієї справи дуже серйозно, щоб нас не зачисляли до малих братських організацій, а вважали нас великою організацією, якою ми в дійсності є. Це правда, що на Конґресі КУК від УРСоюзу був його голова. Але коли там його представляли, то його в першу чергу називали представником УККА, а потім додавали, що він голова УРСоюзу. На Конґресі КУК не представляли жадних складових організацій і тому теж не згадували там нас, УНСоюзу, окремо. Про головство КУК зі мною досить довго переговорювали, але я заявив, що не можу перебирати головства КУК. Може, коли б було сталося інакше, то і наша справа виглядала б в КУК інакше.

Відносно організатора Данила Марцинюка можу подати, що він є директором середньої школи та є організатором членів за комісове, а не на платні обласного організатора. Отже, те що він робить, є для нас корисною роботою, тільки що він не має досить часу, щоб дати для нас більшу продукцію. Він старався допомогти нам поладнати справи Відділу в Давфині. Коли впали великі сніги і він не міг туди поїхати, тоді ця справа залишилася ще надальше не поладнаною. Він не є мені ніякою родиною, ні для мене, ні для моєї жінки. Він був колись моїм студентом і я тому впливав на нього, щоб він працював для УНСоюзу. Я думаю, що він зробив добру роботу, наскільки йому на це дозволив час. На цьому кінчу відповіді, бо більше питань до мене не було. Ми сподіємося винести певні ухвали на нашій комісії і тоді їх вам предложимо до затвердження. Віримо, що ви візьмете ці наші пропозиції під увагу і цим вможливите нам робити дальший поступ в союзовій праці в Канаді.

Заступник головного предсідника д-р Іван О. Флис заявив від імені заступниці головного предсідника Марії Душник, що вона не мала запитів і тому немає потреби забирати слово у відповідях. Тоді він покликав до слова головного секретаря Володимира Сохана.

ВІДПОВІДІ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ ВОЛОДИМИРА СОХАНА

В дискусії не було запитань спрямованих до мене. Але були порушені в декількох випадках справи, на які я повинен дати вияснення. Почесному членові Головного Уряду інженерові Куропасеві хочу тут подякувати за те, що він згадав мене в дискусії. На запит д-ра Богдана Футея про можливість впровадження прямого вплачування вкладок до централі належиться вияснення, що для здійснення цього потрібно нам двох основних речей: бюрових машин для таких праць та адрес членів. Коли мова про машини, то ми їх можемо набути. Але, коли йдеться про адреси членів, то ми знаємо з досвіду, що раніші спроби Головної Канцелярії призбирати адреси всіх членів не дали успіху. Лише малий відсоток адрес членів призбирала тоді Головна Канцелярія, яка хотіла мати адреси тільки для випадків, коли б Відділи не розчислялися на час і треба було звертатися за вкладками прямо до членів. Про саме питання, чи ми дуже хочемо ввести таке наше пряме вплачування вкладок централі, треба ствердити, що погляди наші поділені. В братських союзах переважає думка, що краще таки, щоб секретарі мали особистий контакт з членами, збираючи від них вкладки. Думаю, що пряме вплачування вкладок Головній Канцелярії могло б бути некорисним для нас, бо збірка вкладок часто вимагає більше, як висилки картки — повідомлення, чи навіть листа з пригадкою. Бо член таке повідомлення, чи листа може відкласти набік, а потім про нього забути, а секретар на місці може такому членові пригадати справу залеглих вкладок телефоном, чи навіть особисто зустрінувшись з членом.

Коли тут питали про найвище число членства УНСоюзу і д-р Падох запитував мене про таке число з мого звіту, я подав йому число членів з кінця 1973-го року, бо мав при собі тільки стан членів із кінців кожного року. Тому мушу тепер вибачитись, що я неточно поінформував д-ра Падоха, а він це подав вам у своєму слові. Опісля в кімнаті я провірив у своїх статистиках, що найбільше число членів мав УНСоюз при кінці травня 1974 року (коли була остання Конвенція), бо було тоді всіх членів 89,763. Тому й зараз після Конвенції наш новий головний організатор п. Гавриш закликав усіх нас придбати ще тільки 230 членів, щоб таки досягнути мету 90,000 членів. Але, як ви знаєте, в цьому найвищому числі членів були так звані конвенційні члени, які зараз після Конвенції були суспендовані. Були серед них і такі члени, що їх тільки прийнято наново перед Конвенцією для збільшення стану членства Відділів і цим самим управнення до делеґатів, а після Конвенції ці члени були знову суспендовані. Отже найвище число членів було таки з кінцем травня 1974 року, але найбільше членів мав УНСоюз, коли брати кінцеворічні стани членства, з кінцем 1973 року, як це і подав вам на підставі моєї інформації д-р Падох.

Головний радний Василь Дідюк звернув увагу на те, що часто було б краще не пускати в світ неґативних звітів, чи песимістичних оцінок про УНСоюз, тому що такі публікації для нас шкідливі. Хочу запевнити Вас, що я як головний секретар, буду старатися добре призадуматися над кожним випадком неґативних заввах про УНС, щоб публікувати в основному лише те, що корисне для нашої установи. Виготовляючи протоколи для публікації, буду пропонувати Головному Екзекутивному Комітетові, щоб ми рішили такі неґативні, шкідливі для УНСоюзу речі не пускати в пресу.

Головний радний Євген Репета: Але це буде цензура, якої ми не повинні мати.

Головний секретар Володимир Сохан: Сподіюся, що ви знаєте з досвіду, що я вже мав такі повновласті, коли був рекордовим секретарем, і ви не відчували, щоб я використовував такі повновласті для цензурування протоколів. Коли поглянете в наш статут, то побачите, що там статут постановляє, що головний секретар має проголошувати в офіційному органі рішення Конвенцій та Головного Уряду і всі ті матеріяли, що їх він вважає потрібними та корисними для УНСоюзу .

У відповідь нашому новому головному радному Евгенові Іванціву належиться вияснення відносно безплатного розповсюджування „Свободи" та „Українського Тижневика", головно серед наших молодих людей. Ми вже такий плян маємо введений у життя. Кожний кандидат в члени, а Ви можете, пане Іванців, мати багато таких серед Ваших приятелів, може одержувати безкоштовно „Свободу" з „Українським Тижневиком", або самий „Український Тижневик" впродовж трьох місяців, як наш майбутній член. Але впродовж цих трьох місяців вже треба буде Вам навідатися до такаго кандидата в члени і, або вписати його в члени, або запропонувати передплачувати дальше цю „Свободу", або „Український Тижневик". Дякую.

Заступник головного предсідника д-р Іван О. Флис попросив до чергового слова — відповідей головну касирку Уляну Дячук.

ВІДПОВІДІ ГОЛОВНОЇ КАСИРКИ УЛЯНИ ДЯЧУК

Почну відповідати в такому порядку, як були поставлені питання. Першим був інж. Степан Куропась, який висловив думку, що зі мною все було б добре, якби я трошки більше сварилася. Пане інженере! Моя вдача не така, щоб я бажала все з кимсь сваритися. Уважаю, що якщо я маю рацію, то можу свою думку переперти в дискусії, а в не сварці. Відносно другої заторкненої справи, щодо нашої втрати 55,000 дол. на будинку в Бронксі, хочу пригадати, що я звітувала про це тому два роки і минулого року на Конвенції, що маємо клопоти з деякими гіпотечними позичками, даними на будинки в Бронксі. Ця проблема тягнеться вже довші роки. Ми мали надію, що може з часом ситуація поправиться і ми відзискаємо частину ульокованих там грошей. На жаль, ситуація ще погіршилася з огляду на подорожчання оливи, як опалу, та контролю чиншів, яких нам не вільно підвищити. Третьою важною причиною, чому ми там на позичках тратимо, це наплив нового елементу в даній околиці, який не рахується з коштами: одного дня ці люди мешкають в нас, а на другий день вже випроваджуються та все зі собою забирають, включно із замками та рурами. Наглядаємо над рядом гіпотечних позичок, які ще сплачують відсотки, але мусимо бути готові, коли така ситуація буде продовжуватися і не буде виглядів на покращання, понести там ще більші втрати. Ми вже кілька разів переконалися, що, коли перебираємо посілість, мусимо заплатити великі правні кошти, що їх додаємо до сум позичок враз із іншими видатками. Опісля, коли ми продаємо комусь таку нашу посілість за одну третю нашої книжкової ціни, а потім новий власник знову не може дати собі ради, ми опиняємось наново в такій самій ситуації, як були перед тим. Пан інженер також звертав увагу, чому ми не маємо хоч би виказаної вартости площі. Ми цього будинку не перебирали були на власність, тільки дістали від суду дозвіл ним заряджувати, що називається „морґедж ін поссешен". А коли ми побачили, що ми будемо вічно до цього докладати, навіть принайменше 10 до 15 тисяч долярів для конечної направи перед винаймом помешкань, ми вирішили, що не варто стільки гроша льокувати в такий будинок і тому підписали його, як втрату на гіпотечних позичках.

Бонди, їх ринкова вартість та ціна

Я думаю, що я написала в моєму звіті, що через те, що тепер платять високі відсотки на нових бондах, наші бонди, видані на нижчі відсотки, втратили б на ринковій вартости, якщо б ми їх хотіли тепер продати. Але це тільки втрата паперова. Бо коли ми затримаємо ці бонди бодай до дат, коли вони дозріють, тоді дістанемо за них повну виплату ульокованих грошей. Нічого тут перед вами не скриваю, але хочу все вияснити. Цього року різниця між книжковою і ринковою вартістю бондів була надзвичайно велика саме тому, що бонди впали на вартости внаслідок згаданої причини. Також фірма, яка виготовляє підставову оцінку вартісних паперів для забезпеченевих урядів, є надзвичайно консервативна. Коли 31-го грудня минулого року я перевірила ринкову ціну деяких наших інвестицій у „Вол Стріт Джорнал", їх ринкова вартість була значно вища, як та, що її дозволяє нам вживати у річних звітах забезпеченевий уряд.

Головний радний Євген Репета звернув увагу, чому у звітах я вживаю дві різні суми, коли виказую майно нашої установи на день 31-го грудня 1974 року. Перший звіт англійською мовою був виконаний згідно з вимогою стейтових забезпеченевих урядів і він стерджує майно УНСоюзу у висоті 38,960,123.24 дол. В моїм звіті українською мовою подано, що на кінець минулого року наше майно виносило 39,290,426.52 дол. Ця сума є базована на моїх місячних касових звітах дійсних прибутків у даному році. Дальше є подані активи, які не є втягнені до майна, як відсотки від інвестицій, платні в 1975 році, залеглі вкладки та різниця у виміні канадської валюти. Всі ці суми дають разом 40,045,041.71 дол. Від цієї суми відтягаємо активи, які не є призначені, у висоті 1,084,918.47 і тоді одержимо цю саму суму 38,960,123.24 дол., що її ми маємо у виказі англійською мовою, що був проголошений при кінці лютого у „Свободі", згідно з вимогою забезпеченевих урядів. Це ми робимо кожного року і нічого не змінили і в цьому році.

Хочу ще зайняти становище до питання, що його завдав головний радний інж. М. Кальба в справі закупна образів маляра Рема. Це була рекомендація Конвенції, щоб ми закупили його образ. Вважаю, що ми не повинні кермуватися опінією одного чи другого члена Головного Уряду, чи Екзекутиви, але, коли будемо готові закупити образи, ми повинні б мати відповідну комісію, яка з боку мистецького могла б порадити нам, що нам купити. На жаль, ще якраз тепер не можемо собі позволити на купно образів.

Головний радний В. Дідюк має до мене жаль, що я не виготовила звіту про канадське майно УНСоюзу. Щойно тоді, як він це тут сказав, я пригадала собі, що тому два роки Ви були дійсно висловили таке побажання на річних нарадах. Але я зовсім призабула це і тепер обіцяю Вам, що такий звіт буду мати. Якщо мої співробітники в Головній Канцелярії не вспіють виготовити його до кінця цього тижня, то я постараюся вислати Вам його опісля. На другий раз обіцяю Вам такий звіт предложити на річному засіданні. Відносно секретаря Процюка я могла б подати Вам більше даних, як він розчислявся з нами. Він платив вкладки тільки два рази до року, помимо того, що я писала до нього листи кожного місяця, або навіть частіше. Я вияснювала йому, на якій базі ми працюємо, та що ми мусимо мати точні звіти кожного місяця. На жаль, він вважав, що не може звітувати частіше, як два рази в році, та присилав нам звіти тільки в березні та у вересні. Цей Відділ дальше існує. Пані, яка мала перебрати секретарство цього Відділу, вкінці не погодилася на це.

Головна радна Текля Мороз сказала, що Канада має свій бюджет у висоті 15,000 дол. На минулій Конвенції була внесена рекомендація, щоб Канадське представництво могло мати свій бюджет у висоті 15,000 дол., але такої резолюції не було.

Дивіденди, висота дивіденди і час її виплати

Минулими роками ми чули від вас і від інших членів зажалення, що дивіденда приходить запізно, та що її виставляється на базі стану членства з травня, замість з грудня. І ми тоді приобіцяли, що постараємося поробити заходи, щоб це направити. Цього року передано виготовлення дивіденди місцевому, сусідньому нам, банкові, бо раніше частину цієї праці виконували ми в Головній Канцелярії, а частину виробляли в IBM, що й давало нам багато праці. Банк виготовлятиме дивіденду за станом членства з 31-го грудня 1974 року. Але, тому, що це перший раз робить нам банк цю роботу та виникли деякі проблеми, а банкові цілком неможливо виконати цю працю в січні, або в лютому, цьогорічна дивіденда буде видана в такому самому часі, як досі. А коли ми наладнаємо з банком добру співпрацю, то вже на другий рік постараємося вислати дивіденду скоріше. Не можу обіцяти вам вислати дивіденду в січні, або в лютому, але постараємося зробити це при кінці березня.

Багато говорилось тут про дотації. Були запити, чому не виплачено всіх дотацій, тільки частину. Я мушу вернутися до цієї справи і дати вияснення. Всі дотації, всі стипендії, та всі видатки на Конвенції виплачуємо з одного і того самого Братського Фонду. А цей Фонд має тільки певну суму грошей. Минулого року ми виплатили з цього Фонду значно більше, як ми в ньому мали зібраних вкладок, і тому цей Фонд зменшився на 76,000 дол. Чому такий стан? Бо в нас багато членів забезпечується подвійними грамодами і за ці другі грамоти вони вже не платять 15 центів місячно до Братського Фонду. Тому прибутки в цьому Фонді зменшаються. Крім цього інвестиції, що їх мав цей Фонд давніше із яких побирав відсотки, ми перепровадили до інших фондів, так що прибутки від інвестицій цього Фонду теж зменшилися. Ось в останньому році ми зібрали до цього Фонду вкладки на суму 79,000 дол., а інвестиції принесли ще 13,000 дол., що дало разом приходи на суму 92,000 дол. З цього Фонду ми виплачуємо річно принайменше 30,000 дол. допомог, стипендій не менше, як 15,000 дол., а пожертв не менше, як 10,000 дол. Якби ми ще до того додали одну четвертину передбачених видатків на нашу чергову Конвенцію, що було б принайменше 70,000 дол., то разом матимемо видатків 125.000 дол. річно, коли приходів було всього 92,000 дол. Знаючи це, що ми мали в минулому році великі видатки з цього Фонду, та що ми сподівалися саме державної контролі діловодства, ми мусіли деякі виплати пересунути на черговий рік. Коли я Вам, пане Дідюк, писала, що виплати будуть зроблені в цьому році, то тут запевняю Вас, що так воно буде. Звіт, що його маєте перед собою, — це звіт по кінець грудня минулого року. Там не є включені виплати, що їх ми вже зробили за перших п'ять місяців цього року, включно із виплатою для КУК та інших організацій. Є ще одна річ, на яку хочу тут звернути увагу. Я не думаю, що бажанням комісії було, щоб кожну виплату висилати з хвилиною, коли вона була призначена. Бувають випадки, що наші репрезентанти є на святах, імпрезах, чи ювілеях установ, для яких були признані дотації. Коли ми раніше вислали прямо такі дотації, тоді наші репрезентанти приходять на такі імпрези з порожніми руками і їм приходиться складати пожертви з власної кишені, коли другі там складають свої дотації-дарунки. Вважаю, що ми повинні наші дотації вручати власне при таких нагодах, як свята, чи ювілеї, щоб загал знав, що і наша установа щось цій організації пожертвувала. Ми нікому не відмовили виплати признаної вже дотації. Якщо вона була признана рік тому, а цього року вже є друга, то їх ми виплатимо разом. Так ми виплатили дотації за три роки по 1,000 Фондові Катедри Українознавства за одним разом в сумі 3.000 дол. Думаю, що ефект цієї дотації був більший.

Запитувала головна радна п-ні Анна Чопик, скільки ми маємо загрожених гіпотечних позичок. В дану пору маємо їх чотири. Але це не є так дуже загрожені позички. Я вже вияснювала вам, що часом ми не вспіваємо зробити навіть замкнення гіпотечної позички, як реальність знову втратила на вартости. Коли ми бачимо, що такий дім має шість, чи вісім помешкань, та що він себе ніяк не оплатить і ми своїх грошей скоро не відберемо, ми волієм дозволити власникові спізнятися з вплатами рат, щоб дати йому можність перебути більше коштовну зиму, коли треба більше гроша видати на опал, а тоді в літі вже домагатися, щоб наздігнав залеглості у нас. Але, як я вже казала, ситуація є дуже серйозна та критична. Найгірше те, що ми в таких випадках не можемо нічого зробити, щоб її поправити.

Сирітські Фонди: Я знаю, що ця листа є дуже велика. Але цю листу я, так би мовити, одідичила від моїх попередників. Багато цих сум належаться спадкоємцям на Україні, з якими не можемо сконтактуватися і про яких ми навіть не знаємо нічого. Виплати ждуть часом і по 30 та 40 років, а ми нічого з ними не можемо зробити. Моя одинока турбота, це нові закони. Боюся, що колись держава може вимагати виплатити їй в опіку ці всі гроші.

Головний радний Тарас Шмагала питав мене про бонди. Якби Ви хотіли, щоб я представила Вам студію наших бондів, то я такої студії не маю. Але, як ви знаєте, ми заставляли в останніх роках наші бонди за позички, що їх ми брали від банків на нашу будівлю. Отже самі банки оцінювали ці бонди, щоб довідатися, скільки вони можуть за такі бонди позичити грошей. Тоді я була в постійному зв'язку з банками і ці банки нам казали, наші бонди не є загрожені, крім одного — Морріс енд Ессекс Релровд, компанії, що її перебрала „Пен-Сентрал" і за які від двох років не платить нам відсотків. Банки дальше мають на них оцінку і навіть забезпеченеві уряди дозволяють їх нам задержати. Їх маємо на сумю 40,000 дол. Як ви може завважили, я подала у звіті, що ми продали маловідсоткові бонди і купили за це високовідсоткові. Ми держимо тісний контакт з одним українцем - фахівцем і він дораджує нам, які бонди корисно для нас продати, та які високовідсоткові бонди за це купити. Такі виміни стараємося зробити із найменшими втратами, помимо того, що ці втрати за три роки ми можемо повністю відзискати у відсотках. Але в книжках ми все таки такі виміни мусимо виказувати при кінці року, як втрати.

Я хотіла б ще порушити справу нашого Братського Фонду. Якщо ми будемо дальше видавати з цього Фонду гроші таким темпом, як досі ,то ми будемо мати за чотири роки велику проблему. Ми можемо опинитися перед фактом, що після чергової Конвенції цей Фонд взагалі не матиме грошей. Я мала вже запити відносно стану цього Фонду від наших стейтових контролерів. Вони питали, що ми думаємо робити, коли цього Фонду зовсім не стане? Я вияснила, що ми постараємося приєднати більше нових членів, які будуть вплачувати з вкладками також вкладки до Братського Фонду. Дякую.

Після цього заступник головного предсідника д-р Іван О. Флис попросив до відповідей головного організатора Степана Гавриша.

ВІДПОВІДІ ГОЛОВНОГО ОРГАНІЗАТОРА СТЕПАНА ГАВРИША

Тому, що ділянку Організаційного Відділу представили в такому песимістичному насвітленні, я мушу це опрокинути і переконати вас, що так зле воно не є. Я постараюся відповісти на заторкнені питання. Інженер Куропась у своїх питаннях сказав: „Чому пан Гавриш не їде в терен? Чи не пускає його Джо? Мабуть, він не дає дозволу. Але він повинен бути в терені". Я хочу опрокинути думку, що мене хтось не пускає їхати в терен. За час, від коли я є членом Екзекутиви, це є від 1-го липня 1974 року „я об'їхав Детройт, Клівленд, Нову Англію, Піттсбурґ, Коннектикат і стейт Ню Йорк. Не був я в Чікаґо, бо коли відбувалися наради в Чікаґо, наш головний предсідник їздив на Крайовий Конґрес до Невади і по дорозі вступив до Чікаґо, щоб так заощадити видатки. Але я мав у пляні відвідати Чікаґо. Якраз мав бути там в цю суботу перед річними нарадами, бо там мав бути секретарсько-організаторський курс. Цей курс ми відкликали, поінформувавши про це голову Округи пана Ольшанського. Такого в нас не було в Екзекутиві, щоб хтось мене не пускав. Коли я вибираюся в дорогу до певної Округи, я заходжу до своїх сусідів — членів Екзекутиви і питаюся їх, чи ми маємо може там якісь клопсти, чи може незаплачені вкладки, задовження, чи іншу справу. Клопітливе те, що я залишився сам у тому департаменті з двома організаторами, одним в Америці, та одним в Канаді, тоді коли д-р Падох мав нас чотирьох. Тоді ми вели ряд акцій, може без великих успіхів, але пробували щось робити. Тепер я мушу сам приготовляти матеріяли для Округ на збори і приготовляти всі акції, писати листи, тощо. Тому я мусів бути більше в Головній Канцелярії, щоб підготовити збори восені та так само тепер на весні, коли треба було приготовити матеріяли для зборів 24 Округ. А це все, безперечно, потребує часу. Я, пане інженере Куропась, не мав запрошення до Чікаґо. Весною, коли відбувалися окружні наради, я був по інших Округах, а до Чікаґо їздив головний секретар Володимир Сохан.

Головний радний Євген Репета у своїх питаннях представив Організаційний Відділ в песимістичному світлі, вказуючи, що ми маємо клопіт з будинком, та що таке саме може бути і з нашим Організаційним Відділом. Це правильно, що ми повинні бути на сторожі та брати все це до уваги. Але, коли 65 років тому відірвався від УНСоюзу теперішній Робітничий Союз, то тоді положення було багато гірше, а тодішній Уряд УНСоюзу дав собі з цим раду. Д-р Мирон Куропась згадував, що таке було в 1939 році, а це було також ще скоріше. Здавалося, що УНСоюз буде іти на манівці, бо молодь не була зацікавлена, а старші вже були себе підтоптали. Але потім прийшла нова іміґрація і ми — нова іміґрація — поставили УНСоюз на такій висоті, на якій УНСоюз не був ще в своїй 80-річній історії. В тамтому році ми вже доходили до 90,000 членства. Д-р Падох говорив на зустрічі Українських Братських Союзів про можливості напливу нової крови. Все це може бути. Пан Репета зазначив, що минулий рік ще пересічно був добрий, але цей вже є гірший. Коли ми говоримо про аплікації, то фінансово ми стоїмо у цьому році добре. Коли ми в 1970 році мали 5,252 нових членів забезпечених на суму 9,739,-000, то в 1974 р. ми мали лише 4,000 членів забезпечених на суму забезпечення, що раніше взяли собі 5,252 нові члени. Я погоджуюся з тим, що ми мусимо думати здорово і логічно, що треба зробити, щоб збільшити продукцію нових членів. Ми мусимо мати відповідний для ведення праці бюджет, але про це я буду говорити на Організаційній Комісії, якій я представлю ряд моїх плянів. Це правда, що ми досі в цьому році маємо тільки 1,000 нових членів, але це також правда, що вони взяли забезпечення на суму 2,162,000 дол. Наш клич був 4,500 членів та сума 12,000,000 дол. забезпечення. Ми не знаємо, яка буде конюнктура. Може бути краще, а може гірше.

Тепер у нас економічна криза, яка відбивається на нас також. Секретарі з терену мені звітують, що не можуть ходити за членами, що треба піти три, а то й чотири рази, щоб здобути одного нового члена і заробити 5.00 дол. Це відбивається на нашій продукції. Певно, що коли в нас було по кілька обласних організаторів у терені, було кому плянувати і давати продукцію, та й тому було краще. Пан Репета питає, хто буде змінювати в потребі секретаря, коли такий, не дай Боже, помре, а в терені немає організатора. Правильно, але ми покищо ще маємо Окружні Комітети, які працюють і будуть працювати з нами. Ми маємо також Відділи так далеко в терені, що ніхто ними не опікувався, але вони якось давали собі раду. Я вповні за тим, щоб ми мали більше обласних організаторів, бо вони нам потрібні.

Головний радний Василь Дідюк запитував, що ми плянуємо робити в Канаді і як мається справа з Марцинюком. В Канаді маємо плян — квоту 650 нових членів. Колись пан Дідюк, коли ми наділяли Канаду високою квотою, докоряв нам, що це якась нагінка на нього. Цього року він нам сказав, що він запевняє нас, що квота буде виконана, коли він буде обласним організатором. На 20 Відділів в Торонті він має квоту 320 нових членів, а на цілу Канаду — 650. Коли матиму можливість бути на нарадах канадського кокусу, тоді зможу і повинен я подати вам якісь ідеї та поради. Сенатор Юзик вже відповів про справу Марцинюка. Пан Марцинюк не є обласним організатором. Він, як постійний організатор, мав би діставати по 5.00 дол. за члена, коли приєднав би за місяць таких п'ять нових членів, та по 10.00 дол. за члена, коли б мав у місяці десять нових членів. Його заанґажував сенатор Юзик, щоб він був постійним організатором. Марцинюк є принципалом в школі і він лише тоді працює, як має час. Тамтого року він мав 26 нових членів, у звітовому вже тільки 8 членів, а в цьому вже ані одного. Коли він не організує членів, ми йому нічого не платимо. Я особисто його не знаю та не одержав від нього ніодного листа, бо вів з ним кореспонденцію головний секретар, а коли була мова про цей Відділ у Давфині, то з ним контактувалася головна касирка, бо не було там кому позбирати від членів вкладок. Головному радному проф. Тарасові Шмаґалі вже відповів головний предсідник. Я дуже дякую пану докторові Падохові, що він став в обороні Організаційного Відділу. Бо коли я перебрав був цей Відділ, я писав листи, що нам бракує до 90,000 лише 300 до 400 членів. На жаль, цього не сталося, хоч ми пробували і багатьом цим надокучили, чи навіть докоряли. Головний радний Андрій Джула дорікав мені, що він дає членів, а я пишу до делеґата. Так, але було багато делеґатів, які відгукнулися і ми так одержали від них 3,000 аплікацій. Почесна членка Головного Уряду пані Чучман казала, що в часі Різдва не було в Канаді святочних побажань від УНСоюзу. Про це, здається, згадував теж пан Іванців. Отже ми були вислали, згідно з пропозицією пана Дідюка, святочні побажання УНСоюзу до 11 газет. Привіт уклав п. Дідюк і ми вислали його таким газетам: „Наша Мета", „Гомін України", „Батьківщина", „Молода Україна" „Юнак", „Крилаті", „Українські Вісті", „Жіночий Світ" та іншим. Ми маємо традицію, що її ввів д-р Падох, давати святочні побажання до газет в Канаді два рази в році, на Різдво і на Великдень.

Головний радний проф. Тарас Шмаґала запитував, що ми думаємо робити, та які ми маємо пляни в Організаційному Відділі. Я маю плян, який складається з 25 точок. Він вже був представлений 6-го січня на засіданні повної Екзекутиви і затверджений та проголошений у „Свободі". Тепер я його представлю Організаційній Комісії і ми ми тоді його разом затвердимо. На питання, скільки часу присвячує Екзекутива організаційним справам, можу потвердити, що на кожному засіданні розглядаємо справи Організаційного Відділу. Так і цей плян був обговорений та дискутований і прийнятий. Дещо було відкинено, але так вже буває, що не кожний може з усім годитися. Але всі головні точки були прийняті. На питання, скільки часу присвячує головний предсідник розмовам про організаційні справи, то тяжко було б тут сказати, як багато ми говоримо про організаційні справи та скільки разів з ним зустрічаємося. Немає дня, щоб ми не бачились з ним у Головній Канцелярії, коли він є в бюрі, та коли я не є в терені. Ми часто зустрічаємося і вечорами, бо залишаємося довше в Головній Канцелярії. Коли якісь справи потребують вияснення, я іду до головного предсідника. Коли він потребує якісь інформації, він приходить до мене, і я їх йому даю. Деколи маємо і суперечки, чи то за Відділи, чи за округи, але ми завжди доходили до певних висновків, необхідних для нашої праці. Ми бачимося з предсідником часто і часто обговорюємо з ним організаційні справи.

Мені поставлено запити, чи наш новий будинок є справді нашою гордістю, як я це написав в моєму звіті, а навіть зроблено закид, що я написав це, щоб комусь приподобатися. Звернув теж на це увагу інж. Дорошенко і я йому на це відповім. Колись, коли ми рішали будувати цей будинок, я голосував за 10 поверхами і то тільки тому, що я хотів, щоб ще залишилися гроші на морґеджі, які допомагають нам у членській кампанії. Брак морґеджів відбивається зле на членській кампанії. Але, коли я об'їхав терен, чи то ще в часі будови, чи вже після того, як я став членом Екзекутиви і відвідав більше наших осередків, я зустрів на кожному кроці захоплення нашого членства цим нашим хмаросягом, якого наші члени і українська спільнота називають нашою гордістю. Тоді, коли ми тут чуємо підкреслення самих неґативів, в терені я зустрівся з дуже позитивним наставленням до цього будинку, чи то на зборах Відділів, чи теж Окружних Комітетів. Члени говорили там про цю нашу „Заморську Твердиню" і про нашу гордість — цю нашу нову будівлю. Немає в нас дня, щоб не було в нас якоїсь делеґації, яка подивляє цей наш будинок і ним захоплена. Сьогодні ще заскоро сказати, чи це для нас успіх, чи ні, бо не знаємо, що буде за рік, чи за п'ять. Все таки, цей наш будинок побудував УНСоюз за гроші УНСоюзу і ми є одиноким українським союзом, що стоїть так високо та зробив такий великий проґрес. Може я буду злим пророком щодо успіху, але українська громада, українське суспільство (а не газетка інженера Кузика) вважає цей наш будинок нашою гордістю. Це є моя думка, що будинок цей є нашою гордістю, і я думаю, що я маю право так оцінювати цю справу в моєму звіті. Я вважаю, що майбутність покаже, що ми напевно з цього клопоту якось вийдемо, бо ми вже дійшли з винаймом до 10 поверхів і, дасть Бог, ми якось цей наш будинок заповнимо. На цьому я вичерпав відповіді на поставлені мені питання. Дякую.

Заступник головного предсідника д-р Іван Флис попросив до чергових відповідей головного редактора Антона Драгана.

ВІДПОВІДІ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА АНТОНА ДРАГАНА

Постараюся дати відповіді та вияснення на питання, які відносилися до „Свободи". Коли б я чогось не вичерпав, прошу звернути мені увагу, щоб я це доповнив. Головний радний інж. М. Кальба порушив тут справу календаря. Справа календаря виглядає трошки інакше, як тут її представляли. Минулого року ми перший раз надрукували не 18,000, але тільки сім з половиною, чи вісім тисяч календарів і вислали ці календарі тільки тим, які в попередньому році були заплатили нам належність за календарі. Так ми заощадили на друку і папері, але практика показала, що треба було багато більше попрацювати над висилкою календаря, коли треба було вишукати адреси всіх тих, хто раніше за вислані їм календарі заплатив. Досі за цей календар ми дістали вже 9,217 дол., а ще маємо не почислені вплати за календарі в ковертах, яких буде там принайменше 4,000 дол. Так ми за цей спізнений календар вже дістали більше, як 13,000 дол. і можна вже сказати, що убутку не було. Справа спізнення календаря, це „меа кульпа" і деякі додаткові причини, добре наміреcompleti. Мабуть на перших нарадах нашого уряду після Конвенції я сказав, що ми видрукуємо черговий календар на новій офсетній машині. Отже з доброю інтенцією ми друк календаря відкладали, бо хотіли друкувати його на офсетній машині. Офсетна машина вже там стоїть заінстальована і камера вже там є. А наш найбільший видаток на календар, це друк, який коштує разом з папером та переплетнею понад 10,000 дол., тоді коли редакція календаря коштує тільки 300.00 дол. Отже, коли б ми були вже друкували календар на своїй машині, по моїй скромній оцінці, ми були б на цьому 5,000 до 6,000 дол. заощадили. На нашій новій машині ми могли б друкувати лише великий формат, такий як наші звіти. Ми сподівалися, що до кінця року ми бодай частинно перенесемося до нового будинку, але, як предсідник вже вияснив, ми з певних причин ще не перенеслися. То і було причиною спізнення. Я міг плянувати, де ми будемо друкувати календар, але не знав того напевно, чи зможемо друкувати на нових машинах, де друк мав би бути ширший, тому і не давав складати матеріялів, бо до нової машини цей склад мав би бути ширший. В одному хочу тут вас усіх запевнити. Тут не було жадного занедбання, а, навпаки, була добра воля, були старання, щоб було воно все якнайліпше. При тому хочу ще додати, що назагал відгук на наш календар був досить добрий. Тут треба теж сказати, що люди мають календарі на стіні, а це наше видання, це книжка. Його назву можна б змінити на річник, альманах, або ще якось інакше. Спізнення, як я вже сказав, мало свої причини, але воно не вплинуло зле на наш загал членів і передплатників.

Чи не найважливішою справою, що її тут порушено, це справа друку статтей і дописів, та взагалі використовування надсиланих матеріялів. Пані і Панове! Я запрошую кожного з вас прийти при нагоді до нашої редакції і подивитися, що там діється. Так вже є, що інші газети дістають менше матеріялів, та можливо, ще менше собі дають з цим раду. Але „Свобода", тому, що вона має найбільший тираж, дістає найбільше матеріялів. Я маю листи від всіх наших організацій та дописи, дописи і дописи. Я не знаю, чи ми можемо використати бодай 25% з того, що ми дістаємо. Від прибутку, кажуть, голова не болить і ми б собі з цього нічого не робили. Ми цю проблему розв'язали б, але це тяжка проблема. Ми друкували вже колись дописи з громад малим шрифтом — „петітом". Коли прийшла Конвенція, нам сказали, що старші члени, які читають пильно газету, мусять хіба брати люпу, щоб прочитати ці дописи. І ми тоді, не тому що нам заборонили, але для добра наших старших членів перестали вживати „петіту". З „петітом" поміщувалось нам приблизно на одну третину матеріялів більше. Ми могли б розв'язати цю проблему, коли б почали друкувати „Свободу" кожного дня на вісім сторінок. Ми могли б тут рішити, що, починаючи від Нового Року будемо друкувати „Свободу" на вісім сторінок. Дайте мені 6 сторінок і будете мати на 50% менше клопотів, а коли матимемо вісім сторінок „Свободи", то проблеми взагалі не буде. Я думаю, що ми можемо погодитися на вісім сторінок. Скорочувати статтей ми не можемо, бо це породжує сварки, невдоволення і протести. А натиск матеріялу такий великий і то ще з фотографіями і різними подробицями та з підписами членів, тощо, що годі собі дати раду. Ми собі якось раду даємо, але подав я вам цей образ для характеристики проблем, що їх ми постійно маємо.

Ми хочемо і можемо їх розв'язати та виконати працю. Але не можу ставити допису, чи іншого матеріялу там, де немає місця. Також має свій вплив і те, що в нас радикально змінився склад редакції. Нові редактори ще не цілком втягнулися в працю, а крім того захворування і родинні клопоти спричинюють їх відсутність. Хочу вас запевнити, що ми стараємося виконувати нашу працю та що тут не було ніякого занедбання в цьому відношенні.

Ще є одна справа, що її порушила головна радна пані Мороз, а саме справа кореспонденції. Вона нам наболіла так довго, як довго існує „Свобода", тобто повних 82 роки. Коли відійшов від нас кваліфікований мовний редактор Давиденко, на його місце прийшла дуже добра сила, але не така, як Давиденко, пані Волянська. Час її праці я вкоротив на 4 години, а на других 4 заанґажував секретарку пані Тамару Кардашинець, так що ми одну позицію поділили на половину. Тепер кожний лист, який приходить до редакції, є полагоджений відповіддю. Мені здається, що дуже фахово подала оцінку справ „Свободи" наша Головна Контрольна Комісія.

Тут на залі сидить наш головний організатор пан С. Гавриш, який вже довший час чекає на друк „Трибуни УНСоюзу" та поміщення в ній близько 150 кліш організаторів та секретарів, які були успішними в минулорічній членській кампанії. Ми ці кліші маємо, але вони в такому стані, що їх більше не можемо використовувати, бо їх ми вже друкували не по 10, чи 20, але по 50 разів. Коли б ми ці кліші пустили в сторінці на пресу, а котрась одна кліша вилетіла і понищила нам валки, то ми чекали б на направу преси два тижні без газети. Тому й маємо з цим труднощі, бо в цей переходовий час чекаємо з таким матеріялом до серпня, чи вересня, коли будемо друкувати „Свободу" на новій машині. Мені стидно, що тепер так виглядає газета через старі валки, що часом дечого не можна відчитати. Але шкода було б купувати нові валки на пів року, бо це коштувало б близько 1,000 дол., а ми вже готовимося друкувати „Свободу" на новій машині. Ми маємо багато технічних недосягнень, але є всі вигляди на те, що під технічним оглядом газета поправиться. Якщо ми теж збільшимо розмір газети, тобто число сторінок, тоді будемо потребувати для 8 сторінок газети додаткових працівників в друкарні і додаткових редакторів, збільшаться теж видатки на більше паперу та інші кошти. В дану пору ми не маємо повного складу, щоб ми могли працювати так повною парою, але в нас є добра воля та охота цьому всьому зарадити і з переносом „Свободи", який буде відбуватися постепенно, все це відповідно наладнати. Таке перепроваджування, яке буде відбуватися частинно, повинно б закінчитися цього року і ми тоді, від 1-го січня 1976 року збільшили б розмір нашого „Українського Тижневика", згідно з моїми рекомендаціями, до 16 сторінок форми „таблоїду". На це звернув увагу наш новий головний радний пан Іванців і я хочу запевнити його, що ми вже над цим думали, та що про це він може прочитати в моїх рекомендаціях. Наш „Український Тижневик" в такому розмірі зможе мати більше цікавого матеріялу, включно із лекціями української мови і іншим, коли будуть створені відповідні на це передумови.

Тут часто були порушувані справи нашої цілої громади. Треба нам частіше їздити по наших громадах, по яких відчувається нехіть та збайдужіння. Нашим громадам треба якогось зрушення ,нового духа і нових концепцій, що ми теж відчуваємо з голосів наших читачів. Таке зрушення, потрібне нашій громаді, може дати поставлене на відповідній висоті видавництво. Воно потрібне теж для нашої організаційної справи. Ми це відчуваємо на кожному кроці, що українській громаді потрібно нового духа та нової концепції, щоб зрушити її з місця, і це буде завдання, що його зможе виконати тільки добре поставлене видавництво.

Головний радний інж. Дорошенко порушив тут справу молодечих сторінок, зокрема сторінки ОДУМ. Від деякого часу ви цих сторінок не бачите, але на це є причини: від деякого часу пресові референти цих молодечих організацій часто зміняються. Ми, тобто УНСоюз і „Свобода", ухвалили були віддати молодечим організаціям ці сторінки, щоб вони, ці організації, які потребують підтримки громади, давали нашому громадянству інформації про їхню діяльність, про табори, збори, тощо. Очевидно, вони повинні теж займати становище і висловлюватись в коментарях про актуальні для нас українців події та справи. Ми мали 5, чи 7 років тому, а може і 10 років тому, конференцію редакторів і представників молодечих організацій. Тоді ми погодилися і списали 12 точок щодо сторінок молоді, щоб вони і ми знали, що нам робити. Тоді ці редактори сторінок знали, що робити. Але, коли приходять їм на зміну нові, то цих нових вже їхні попередники не поінформували про ці точки і це домовлення, так що надто часто в надсиланих для сторінок матеріялах ми маємо замало інформацій про діяльність цих організацій, а надто багато проблематики та дискусійних статтей. Відносно листа від нового редактора сторінки ОДУМ можу тут сказати, що інженер Дорошенко вже дістав тут копію листа цього редактора до мене, але я ще не дістав оригіналу, бо може він у „Свободі". Але на цього листа я йому відпишу. Хочу теж тут заявити, що я ніякого матеріялу на сторінку ОДУМ не маю. Сторінка, що її матеріяли нам дали, але їх не видруковано досі, це сторінка Пласту, якої повний матеріял чекає на публікацію. Заходив до мене теж декілька разів голова ТУСМ п. Аскольд Лозинський і запитував, чому не друкуємо сторінки ТУСМ. Але ми не маємо матеріялів на повну сторінку ТУСМ, а статтю про філософію Донцова я готов надрукувати в „Свободі" і на це не треба спеціяльної сторінки. З ОДУМ пан Шевченко був зі мною в постійному зв'язку і я його дуже шаную та дам йому відповідь. А про цього нового чоловіка, пане інженере Дорошенко, я вперше чую, як і вперше від Вас чую, що він написав мені листа.

За сторінку ТУСМ згадував мені декілька разів пан Іванців і йому я говорив те саме, що ми не маємо матеріялу і тому не друкуємо цієї сторінки. Друга проблема з „Українським Тижневиком", від якого ми відбираємо сторінки для молодечих організацій, полягає в тому, що ми тепер маємо двох редакторів „Українського Тижневика" і можемо друкувати більше англомовних матеріялів про українське життя та взагалі українську справу. Тому і треба буде нам збільшити вдвоє формат „Українського Тижневика", щоб помістити всі ці матеріяли, бо ми дошкульно відчуваємо потребу давати більше інформацій англомовним читачам про Україну та про наше організоване життя, в тому і наші звіти і інші матеріяли та навіть оголошення.

На цьому, я думаю, вичерпав я порушені в дискусії справи. Як будуть ще подані під розгляд рекомендації і пропозиції, тоді, як мені дозволите, я заберу ще слово в цих справах на 10 мінут і ще додам свої завваження.

Наступного до відповідей попросив заступник головного предсідника д-р Іван Флис управителя „Союзівки" Володимира Кваса.

ВІДПОВІДІ УПРАВИТЕЛЯ „СОЮЗІВКИ" ВОЛОДИМИРА КВАСА

До мене було питання в справі інвентара. Ми робимо щороку інвентуру в барі і крамниці, коли мова про товари, то записуємо в книжку все, що ми закупили, коли мова про матераци і інші меблі. Що чотири роки ми списуємо ввесь інвентар „Союзівки". Відносно бари пан інженер мав рацію, коли брати цю справу з його точки зору. Бо він вважає, що „Союзівка" це клюб, в якому продається горілку тільки чарками. Так воно в дійсності не є. Коли б ми продавали горілки тільки чарками, то калькуляція заробітку повинна бути вищою. Але коли ми маємо весілля, бенкети, коктейли і подібне, а все це включене в одну суму бари, тоді ми продаємо горілки дешевше.

Також у випадках, коли ми продаємо напитки пляшками до кімнат, то числимо нижчу ціну, і то багато нижчу, щоб гості не ішли купувати цієї горілки у місті. Тоді, хоч і доляра заробите на пляшці, то це добре. В поданій загальній сумі 26,000 дол. є враховані горілка, пиво, соди (хоч і додаємо її даром), мішанина та інші додатки. Я підчислюю все і щороку роблю аналізу, скільки нам дає це загального прибутку.

Був запит д-ра Футея, чому ми числили іншу ціну учасникам з'їзду цієї самої організації. Було так тому, що мали вони кімнати в різних будинках, як також, коли це були кімнати з приватними лазничками, або без приватних лазничок. Так, наприклад, кімната без приватної лазнички коштує 17.00 дол, а така кімната з приватною лазничкою вже коштує 20.00 дол. Коли маємо по 3, чи 4 особи в одній кімнаті, тоді даємо окрему знижку. Про це надруковано в нашому цінникові, що ми даємо знижку по 10 а то й 20 відсотків. Коли відбуваються в нас з'їзди, чи більші імпрези, тоді ми договорюємося з управами таких організацій про загальну ціну імпрези, скажімо 200, чи 300 дол.

В справі оркестри, яка грала делеґатам в часі їхніх відвідин нашого нового будинку УНСоюзу, звернувся був до мене головний предсідник, чи я міг би зайнятися приготуванням харчів, коктейлу і також оркестри для розваги гостей-делеґатів. Я все привіз зі „Союзівки". Також оркестра була зі „Союзівки" і вона не дістала від нас за це жадної заплати. Ця, як її назвали тут, циганська оркестра, складалася з наших музикантів Борбич, Покори і Добущака. Ця група не вимагала від нас жадної заплати. Вона все таки дістала „типси" від делеґатів, які разом склали 127.00 дол. за те, що оркестра гарно виконувала українські та циганські мелодії. Я сам їздив до цього нашого будинку і зайнявся цілою імпрезою, перекуською, напитками та оркестрою.

На цьому заступник головного предсідника д-р Іван Флис зарядив перерву в нарадах до 8-ої години вечора, коли мала початися чергова, вечірня сесія.

(Продовження буде)

ДЕБЮТ В НЮАРКУ 1976

Дебютантки пластового гуртка „Маки" в Нюарку, зліва: Віра Воловодюк — Роман Юзенів, Юлія Якимів — Богдан Дзіман, Мірка Войтович — Роман Гнатів, Леся Свинтух — Юрій Кух, Марта Сиґіда — Борис Ольшанівський, Анна Терлецька — Евген Голюка, Ліда Бойко — Евген Семенюк, Мотря Тимків — Олександер Салевич, Христина Басняк — Юрій Темницький, Дарія Твардовська — Зенко Семанишин, Таня Бабенко — Олег Нагірний, Дора Ольшанівська — Валентин Олійник, Марійка Голіната — Юрій Турянський.

У просторій та елеґантній залі Клюбу „Наваго" в Ірвінгтоні 31-го січня ц. р українська громада Нюарку і околиць відбула свій, вже традиційний великий баль з презентацією дебютанток, традиційний, бо це вже дев'ятнадцята з черги щорічна імпреза влаштовувана Пластприятом при Пластовій Станиці Нюарку, під час якої центральною точкою став дебют молоденьких панночок, у більшості пластових юначок. Завжди на цих щорічних балях дебютанток не можна не відчути приємної товариської атмосфери мов великої родини — щирого почуття гордости батьків дебютанток, вдоволення пластових виховників, напружених ожидань великого моменту презентації дебютанток і їхніх ескортів (бо скільки плянувань, підготувань, скільки молодечої емоції). Не можна й не запримітити старань господарів вечора, що стурбовані заходилися і слідкували за перебігом вечора. Та й не можна сконстатувати, що ціллю цих традиційних дебютів і мов нагородою за зусилля і працю Пластприяту, це щораз то більший гурт молодих, часто колишніх дебютанток, ескортів, вже й професіоналістів і молодих родин, студентів. Вони своєю присутністю, гумором і веселими гутірками, наповнюють залю і мимохіть підбадьорюють старших, надихують їх гордістю, що ось молоде покоління, запорука духової злуки, тяглости українських поколінь, нових носіїв великої спадщини...

І так цього року, може навіть більше, як досі, відбулася ця наскрізь культурна, добре підготована імпреза великої родини українського Нюарку і його околиць. Поверх 500 гостей засіло довкола елеґантно накритих столів до вечері, підготованої і поданої Клюбом „Наваго". Голова Пластприяту Ярослав Турянський, як господар вечора, попросив отців д-ра Юрія Шумовського — пароха православної Святотроїцької парафії і о. Михайла Кучмяка — пароха УКЦ св. Івана Хрестителя провести молитву. Так розпочалася перша фаза вечора у веселих розмовах, принагідному знайомленні в ожиданні головної атракції вечора — презентації дебютанток, які до цього часу вміло приховувались від гостей та чепурились, підготовляючись до свого виступу.

У міжчасі на відкритому бальконі примістилася вже популярна група молодих українських танцювальних оркестрантів ,Темпо" під проводом І. Коваля. З обох сторін бальконy опускалися симетрично сходи на танцювальну площадку, на якій покладено плятформу. Напроти бальконy на чільній стіні залі — великий напис „Маки". Це назва пластового гуртка 44-го Куреня ім. Оксани Джеджори. Це сьогодні тринадцять „Маків", гарних, молоденьких панночок зарепрезентується перед українським Нюарком і його гістьми, та прикрасить своїми юними і усміхненими обличчями українську громаду, збільшить коло молоді, вільної України.

Після вечері гостей привітав голова Пластприяту п. Ярослав Турянський, згодом передаючи переведення презентації дебютанток Станичному пластової Станиці Нюарку пл. сен. д-р Іринеєві Темницькому, організаційній референтці Пластприяту Марії Свинтух, яка займалася підготовою дебюту, та панові Ярославові Яворському — довголітньому щирому приятелеві Пласту і церемоніял-майстрові минулих дебютів.

На бальконі перед гістьми залі рядом стали горді батьки дебютанток. Гості всю свою увагу звернули на малу плятформу посередині танцювальної площадки, а перед нею стояли презентанти дебютанток. Станичний пл. сен. д-р І. Темницький коротко з'ясував вагу дебюту на тлі цитатів з поезій Л. Костенко, підкреслюючи важливість етапу, якого досягли сьогодні на життьовому шляху молоді дебютантки.

Згодом під легкі звуки маршу „Темпо" в бічних дверях бальконy з'явилася перша дебютантка 1976 року в асисті ескорта. Повільним кроком йшла вона сходами вниз, підходячи до плятформи. Через голосники прозвучав голос інтродукції станичного: панна... Молода пара з усмішкою на лицях ступала на плятформу і під сплески гостей ґраціозно кланялася. А тоді ескорт підводив дебютантку до її батька. І так слідували на переміну між одними сходами бальконy, а другими, пари дебютанток із своїми ескортами.

Коли поодиноко ступали на плятформу зарепрезентовані пари — заля вітала їх буйними оплесками. Та коли тринадцять їх в пишних білих сукнях, причепурених з китицями квітів у руках стало поруч своїх батьків — підійшла до них їхня пластова виховниця ст. пл. Христя Возняк і на пам'ятку вручила кожній золоту чотиролистну конюшинку. І обнялись юначки зі своєю подругою, це ж бо пам'ятний день у їхньому молодому житті.

Пролунали звуки вальса... і ще більш горді батьки своїх доньок подалися в танок. Який же милий образ, які ж почуття: доня — дебютантка із своїм татом уперше танцюють... Та це ж свято — баль молодих і батьки передають дебютанток знов ескортам. Та по хвилинах вже вся заля гостей святкує. Танцювальна площадка заповнюється парами молодих, старших та й парами молодих із старшими — „ бо ж ми всі велика родина".

... І зацвіли „Маки" — китиця українських молоденьких квітів прикрасилася тринадцятьома новорозцвілими „Маками"...

Господарям вечора і всім, що трудилися для успішного влаштування забави і переведення цьогорічного дебюту Нюарку належиться повне признання і не журитись їм, бо вдалим перебігом вечора в наскрізь культурній атмосфері збагатили традицію. Доброзичлива подяка панни Ліди Бойко в імені всіх цьогорічних дебютанток повинна бути заохотою до дальшої праці.

Чекаємо на нові „квіти", репрезентативну імпрезу Пластприяту 1977 року, що може тільки заімпонувати другим громадам своєю щиросердечністю, наскрізь товарисько-родинною атмосферою, в якій почуваються добре і молоді і старші.

Н. Х

64-ий Відділ СУА в Ню Йорку

має шану запросити Українське Громадянство на

ПЕРШУ САМОСТІЙНУ

ВИСТАВКУ КАРТИН

МАРТИ НАВРОЦЬКОЇ-ҐІДЕЙ

Святочне відкриття відбудеться

в неділю, 28 березня 1976 р.

о год. 1-ій по пол. в УКРАЇНСЬКОМУ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОМУ КЛЮБІ
149 Друга Авеню в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.
Виставка триватиме до 4-го квітня 1976 р. і буде відкрита в неділі і суботи від 1-6 год. по пол., в будні дні від 5 до 8 веч.

ГУРТОК ПРИХИЛЬНИКІВ АДУК
повідомляє Громадянство ПІТТСБУРГУ, що

в неділю, 28 березня 1976 р.

— відбудеться —

ВИСТАВКА ЕМАЛІЙ К. ШОНК-РУСИЧА

в залі УПЦеркви на 18 вул.

Виставка відкрита від 9:00 до 6:00 год. вечора

Увага! Чікаґо, Ілл. Увага!

УКРАЇНСЬКИЙ ЧОЛОВІЧИЙ ХОР

„Прометей" із Філядельфії

під патронатом ВІДДІЛУ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ в ЧІКАҐО

Субота, 3-го квітня 1976 року
Заля школи Шопена

при 2440 Вест Райс вул. в Чікаґо, Ілл.

КОНЦЕРТ

при співучасті оперової співачки

МАРТИ КОКОЛЬСЬКОЇ-МУСІЙЧУК
Дир. МИХАЙЛО ДЛЯБОГА
Акомпаніямент ГАЛЯ МАЗУРОК
Початок о годині 7-ій вечора

Квитки вступу до набуття у: Дельта, Укр. Книгарня, В-во Денисюка і в канцелярії Ліґи Американців Українського Походження.

COMMITTEE FOR THE DEFENSE OF SOVIET POLITICAL PRISONERS
P.O. Box 142, Cooper Station, New York, New York 10003

Частинна програма виступів Леоніда Плюща в США

25 березня: Пресова конференція під спонзорством Міжнародної Амнестії.
27 березня: Маніфестація в обороні політичних в'язнів в СРСР, Манґатен Сентер, Ню Йорк. Вступ: $3.00.
28 березня: Виступ перед зборами організованими ПЕН клюбом, Міжнародною Амнестією і Етикал Культур товариством.
30 березня: Свідчення перед Американським конґресом.
31 березня: Зустріч з метою зібрати фонди на дальшу акцію в обороні політичних в'язнів в СРСР, Ню Джерзі, Голідей Інн (Ливінґстон, Ню Джерзі), вступ за запрошенням, 25.00 долярів від особи.
3 квітня: Збори американських лівих угрупувань з Леонідом Плющем. Ню Йорк, Вашінґтон Сквер Методист Чирч, 7:30 веч.

За дальшими інформаціями повищої програми прошу звертатися до Комітету в обороні радянських політичних в'язнів, тел. (212) 475-5799.

• Квитки можна набути в крамницях АРКА, ЕКО та СУРМА в Ню Йорку та в крамницях у Ірвінґтоні та Нюарку.

ЗА РІДНИЙ ВИГЛЯД...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Наша історія колись напевно виставить свою оцінку відповідно до того, як яка громада чи часопис поставилися до осягнення спільної ціллі.

У сучасному ідейному та моральному розгубленні молодого покоління українська молодь потребує ідейного корму, та наочного взору і доказ високої культури своїх предків, що відсунуло би усі сумніви меншеварности та піднесло б їх почуття гордости зі своєї національної приналежности.

Будуймо нові церкви тільки за проєктами, які характеризували б нашу сучасну добу та переконували нас самих, що це дійсно щось своєрідне. Відкидаймо всякі чужі ідеї чи гіпермодерні дивовижі.

Пам'яті Зінаїди Макарівни Корсунської

У неділю, 1-го лютого ц. р. увечорі з Міннеаполісу Ст. Мінн. телефонічно отримали від інж. Я. Корсунського сумну вістку, що несподівана відійшла у вічність, нашої родини найщиріша подруга-приятелька Зінаїда Макарівна Корсунська.

Професора О. Корсунського, мужа бл. п. Зінаїди Макарівної, я зпізнав як голову Українського Допомогового Комітету 1945 р. в Мюнхені, він тоді й назначив мене головою 1-го табору втікачів на Блютенбурґштрассе в Мюнхені. Ціла родина Корсунських, проф. Олександер, учителька Зінаїда його дружина, студентка медицини Надія дочка, студент лісництва Ярослав, в Міннеаполському університеті закінчив архітектуру із дипломом інженера, переїхали до табору втікачів 40 км. від Мюнхену, в гостинне німецьке село Ваєрн. Там з дружиною і родиною Корсунських ми заприязнилися і жили весь час, чотири роки, в дуже добрих і найближчих відносинах із собою. По виїзді в 1949 р. до ЗСА ми знову стрінулися в Міннеаполісі, і там жили теж в дуже добрих відносинах. Пізніше, коли одружились діти Корсунських Надія із д-ром М. Божанічем, а Ярослав із Ірмою Машталір, і прийшли у них і в нас діти, ми всі жили дальше як найближча родина, і так живемо й досьогодні, не перешкоджує нам навіть і те, коли ми з дружиною і дітьми переїхали жити на постійно в 1957 р. до Чікаґо.

Проф. Корсунський був знаний нам усім не тільки із гуманної праці як голова УДК в Мюнхені, але як і професор бактеріології на ветеринарному факультеті в Мюнхенському університеті, пізніше в Міннесотському, звідки вийшло багато наших українських студентів ветеринарними лікарями. Професор цікавився включно і тим табором, в якому жив з родиною, давав різні і наукові реферати, та брав участь в загальному таборовому житті. Його дружина Зінаїда надзвичай була заінтересована релігійним життям, була ініціяторкою заснування української православної церкви у Ваєрні та в Мюнхені, а згодом і в Міннеаполісі ЗСА церкви св. Юрія, на чолі із парохом о. Кістем.

Бл. п. Зінаїда Корсунська двічі відвідала Україну, яку щиро любила, та свого рідного, вже тепер теж покійного, брата, який був директором оперного Одеського театру.

У вівторок 3-го лютого ц. р. о год. 7-ій вечора, в похоронному заведенні, при величезній участи парохіян церкви, і приятелів інших українських православних та католицьких церков, і приятелів американців, відправили панахиду два священики із о. дияконом та церковним хором. Промову-згадку про Покійну виголосив о. парох церкви св. Юрія. Другого дня, 4-го лютого о год. 9-ій ранку відправлено молебень у похоронному заведенні і перенесено тіло Покійної до церкви, а звідтіля по Богослуженні перевезено Покійну на вічний спочинок на місцевий цвинтар. Домовину несли, близька родина і найближчі приятелі Покійної.

По похороні в парохіяльному будинку відбулись поминки по Покійній. В промовах згадувано всі заслуги Покійної в громадсько-церковному житті, її велике зрозуміння і любов до людини. Згадувано, коли то Покійна під час страшного голоду в Україні 1932-33 рр. скликала до себе до хати, чи ходила по хатах, де голодували, не тільки українці і приносила їм що мала із харчів, хоча їй теж не переливалось, і годувала тих нещасних людей та піддержувала на дусі. Така була Покійна до останніх хвилин свого життя, усі так говорили.

Основну промову про заслуги Покійної і її родини, виголосив голова Парохіяльної Ради А. Семенюк, згадавши між іншим, про сина Покійної інж. Ярослава, коли він як голова Парохіяльної Ради на протязі кількох літ, побіч своїх професійних занять, щиро і солідно виконував обов'язки, громадсько-церковні, ті прикмети одідичив від Покійної мами.

На кінець син Покійної інж. Ярослав переповів як ставилась його Покійна мати до родини і до виховання дітей, як вона себе мужньо вела в останніх часах під час недуги, подякував за відправи отцям, хорові, та всім за численну участь в похоронах і за щире співчуття. Молитвою за Покійну закінчено поминки.

Степан Касіян

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є будучність, в нашій громаді Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу і вільному світі нового свідомого члена!

Юліян Баранюк переобраний...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

діли Округи до праці для виконання назначеної квоти нових членів. Секретар д-р Луценко звітував про листування Окружної Управи та поладнування справи дозволів на влаштування Дня УНСоюзу. За покійного касира бл.п. Мирослава Демчука здав звіт голова Ю. Баранюк, інформуючи про 765.65 дол. приходів та 504.54 дол. розходів у касі Округи. Після короткого звіту Контрольної Комсії, що його склав її голова Володимир Шпирка, та вияснення одного запиту, Збори, на внесок Контрольної Комісії, уділили одноголосно абсолюторію уступаючій Управі.

Головний секретар Володимир Сохан подав у своєму слові інформації про вислідн членської кампанії 1975-го року і стан членства УНСоюзу, підкреслюючи на тому тлі гарні осяги Округи, яка виконала квоту нових членів на 95 відсотків. Він вручив голові Округи Ю. Баранюкові чека нагороди Окрузі за виконання на 95% квоти та книжку „Лука Мишуга" Софії Оріховській за придбання 29 членів у 1975-ому році. Опісля В. Сохан розказав теж про фінанси УНСоюзу та його Української Будівлі, про Видавництво „Свобода" та його вагу для УНСоюзу й української спільноти, а вкінці про завдання союзових діячів супроти УНСоюзу та ролю УНСоюзу в змаганнях Українського народу до волі. Він теж подав декілька завваг про відвідини Леоніда Плюща в ЗСА.

Д-р Іван Ярош висловив свої думки про звільнення та відвідини Леоніда Плюща, а від імени місцевих та світової організації за Патріярхат закликав Округу та цілий УНСоюз піддержати Патріярха Йосифа в його починах і праці для Української Католицької Церкви. Пастор Андрій Давидюк привітав учасників зборів і побажав дальших успіхів у праці для добра членства в єдності та любові. Іван Хомко склав короткий привіт від других Округ стейту, а зокрема Округи Пассейку, і пригадав про заплянований бенкет для вшанування заслужених союзовців. Юліян Баранюк привітав представників Округи Пассейк Петра Головачука, секретаря 42-го Відділу, та Василя Паруцака.

Після виборів, в яких Юліян Баранюк був переобраний на пост голови Округи, Ю. Баранюк перебрав провід нарадами і подякував учасникам за довір'я та вибір.

У точці внесків та запитів і пляну праці забирали слово: д-р Іван Ярош про справу Леоніда Плюща і послання Патріярха Йосифа; Василь Гнатів про обов'язок виконання квоти, брак співпраці делеґатів Округи на Конвенції у виборах всупереч домовленню про кандидатів та висловив побажання більшої активности головно радного з Ню Джерзі Євгена Іванціва; Іван Іваник про потребу набуття спортових парків для молоді та брак ефективности в радіових програмах і стінних календарях; Іван Калинович про вкладки до УККА від малих Відділів, квоти нових членів для малих Відділів та їх виконання, допомоги членам у старшому віці через звільнення від вкладок та висловив побажання приділювати стипендії більшій кількості студентів, зменшуючи суми признаних стипендій. Голова Округи Ю. Баранюк підсумував голоси дискутантів, інформуючи про плян праці Округи над виконанням квоти, влаштування Дня УНСоюзу Стейту Ню Джерзі та бенкету для вшанування заслужених союзовців. Він теж відчитав подяку від директорки Надії Шульган за дві пожертви по 50.00 дол. від стейтового об'єднання Округ та Округи Нюарк на сиротинець у Бразилії. Після закриття нарад учасники ще довго обговорювали союзові та громадські справи при перекусці, що її приготовили пані Марія Боярська і Стефанія Стеців.

✝

З глибоким жалем повідомляє усіх Членів ОУН та все Українське Громадянство, що в лютому ц. р. в Рочестері, Н. Й. відійшов у Вічність

сл. п.

ВАСИЛЬ ПАКОШ

видатний член Організації Українських Націоналістів (ОУН), член Української Військової Організації (УВО), член Організації Державного Відродження України (ОДВУ) в ЗСА, кол. член Українського Національного Об'єднання (УНО) в Чехословаччині та член багатьох інших організацій.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ТЕРЕНОВЕ КЕРІВНИЦТВО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що 9-го березня 1976 року, відійшла у Вічність, на 88-му році життя в Детройті, Міш., ЗСА наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

КАТЕРИНА ВИХОРЕК з дому ІВАНИШИН

народжена в с. Болотня, Львівська обл., Україна.

Покійна була членкою 28-го Відділу Союзу Українок Америки протягом 50 років та допомагала в будові УНДому в Детройті, Міш.

ПОХОРОН відбувся 12-го березня 1976 р. під проводом її внука Павла Трибза.

В глибокому смутку:
чоловік — ТЕОДОР
сини: МИХАЙЛО ВИХОРЕК з дружиною МАРТОЮ
АНДРІЙ ВИК з дружиною МЕРІЄН
невістка ЛИЛІЄН ВИХОРЕК
доньки: РОЗАЛІЯ КОРЕЛ
ЯВДОХА ВИРНІ з чоловіком КЛІФОРДОМ
МАРІЯ ТРИБЗ з чоловіком МИХАЙЛОМ
14 внуків
13 правнуків

ПОДЯКА ЖЕРТВОДАВЦЯМ ВІД ФУНДАЦІЇ ім. І. П. БАГРЯНОГО

Видавнича Фундація ім. І. Багряного складає щиру подяку особам, що допомогли фінансово, організаційно і морально організувати бенкет-баль в Ню Йорку 21-го лютого 1976 р. для відзначення її заснування.

Сердечна подяка зокрема тим, що узяли участь у балі. Також щиро дякуємо тим, що пожертвували гроші на Фундацію у формі купівлі квитків, хоч особисто не змогли прибути на баль. Нижче подаємо список цих жертводавців:

по 100 дол.: Бражник А., Д-р Саляк В., Кулик А., Гайовий Ф., Заковоротний І., Терещенко Л.;
по 50 дол.: Никифорук В., Д-р Войтович, Петришин М., Максимюк Д., Корнієнко О., Муріянка Д., Наконечний Ю., Онищук Н., Герус М., Вадуляк А., Д-р Лисий А., Співак М., Кулик С., Вісінґ Фуд Кор., Д-р Філіпчак В., Д-р Галан, Мазурок С., Насевич А. і М., Білоус В., Смик М., Кий Л.;
по 40 дол.: Скоп О.;
по 30 дол.: Тарасюк В.;
по 25 дол.: Шерей Г., Падох Я., Марущак В., Чолган Г., Тарнавський П., Білоус Г., Мельниченко М., Гринуненко В., Карбівник П., Шкіра І., Ганусей, Євтушенко, Поритко І., Захарченко М., Дуцилович, Ваїв В., Цегелик Е., Гушва А., Тухар Г., Михайлишин, Д-р Сухий, Одежинський І., Рогач, Гасин І., Еко Форнічур Стор, Щерба, Матула М., Котенко В., Ковалевський М., Савчук Е., Смолей, Гундяк М., Матула Р., Стройник М., от. Чумак І., Петренко П., Курилко Л., Шабельник М., Діловський П., Д-р Барановський Р., Гудзовський А., Тихачевський, Шкрай В., Бундзяк З., Марусяк О. і М., Пришляк А.;
по 20 дол.: Прокоп М., Зеленський Г., Мерещак В., Вакало В.;
по 15 дол.: Туркало К., Несен Д., Костенко Ф., Романів В., К. Р. Харчова крамниця, Величко П., Гасенко І.;
по 10 дол.: Гумецький Є., Стань В., Слюсаренко А., Сидорець Н., Варагура М., Кушнір Г., Войко В.;
по 5 дол.: Явтушенко Е., Процків А., Чудонович Д.

Також висловлюємо особливу подяку п. Лізі Лимаренко, що провела коляду на Фундацію у Філядельфії, що дала 430 дол.

Гроші від цих жертводавців, як також чистий прибуток від бенкету, вкладено на недоторкальний фонд Фундації.

Ще раз сердечна подяка всім, що виявили прихильність до ідей і заходів Фундації.

З глибокою пошаною,

ГАЛИНА І. ВОСКОБІЙНИК,
Голова Фундації ім. І. П. Багряного

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. **ЕВФРОЗИНИ ТОМКІВ з ЦАЛЕЦКИХ**
жертвуємо 25.00 долярів на Золотий Хрест.

Євген і Віра ЛЕВИЦЬКІ

Замість квітів на могилу Дорогої нам

бл. п. Оксани з Бахталовських Приплесь

зложили на Патріярший Фонд:

Зеновія й Іван БУНДЗЯКИ	$25.00
Богданна і Мирон ОСАДЧУК	25.00
Прокіп КИСІЛЬ	25.00
Зеновія і Василь НИКИФОРУКИ	25.00
Осипа й Ераст КУРОВИЦЬКІ	20.00
Ірена і Михайло КІНДРАЧУКИ	20.00
Олександра і Василь КРУПИ	10.00
Наталія САЄВИЧ	10.00
Корнеля і Роман СОБОЛІ	10.00
Іван СТАНЕЦЬКИЙ	10.00

Гроші переслано на руки Патріярха Йосифа І.

ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ в АСТОРІЇ, Н. Й.
— влаштовують —

у неділю, 28 березня 1976 р.

о год. 5-ій по пол.

в Домі СУМА

при 31-ій Аве. ч. 34-14, Асторія, Н. Й.

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ

В ПАМ'ЯТЬ 26-ої РІЧНИЦІ ГЕРОЙСЬКОЇ СМЕРТИ

сл. п. ген.-хор. Романа Шухевича-Тараса Чупринки

Головного Командира УПА

У ПРОГРАМІ:
1. Відкриття — п. ІВАН ВІТЮК, голова 35 Відд. ООЧСУ
2. Святочне слово — п. АСКОЛЬД ЛОЗИНСЬКИЙ
3. Гостинний виступ сопрано п-ні ЗЕНОВІЇ ЛАВРИШКО-БУНДЗЯК
Акомпаніює маестро ВОЛОДИМИР ГЕНТІШ
4. Виступи МОЛОДІ ОСЕРЕДКУ СУМА в Асторії
5. Виступ сумівця ЯРОСЛАВА ГАЛАТИНА з бандурою

До ласкавої участи просить всіх Громадян Асторії і околиці —

ІМПРЕЗОВИЙ КОМІТЕТ

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність 2-го березня 1976 року наш Найдорожчий і ніколи Незабутній МУЖ, БАТЬКО і ДІДУНЬО

бл. п. мґр прав МИКОЛА ЗАХАРЯСЕВИЧ

похоронений 6-го березня 1976 р. на українському кладовищі св. Івана Хрестителя в Ґлестонбері, Конн.

Сповнені невимовним смутком хочемо цим висловити з глибини нашого серця подяку тим Усім, що взяли так численну участь в Панахидах і похороні нашого Дорогого Покійника.

Особливу подяку висловлюємо о. крилошанинові Ярославові Шустові, який потрудився з Бріджпорту, Конн., щоби доверішити похоронні відправи в похоронному заведенні та відпровадити Покійного на місце Вічного Спочинку.

Дякуємо також о. Дмитрові Мамчурові за сердечну опіку та відвідини Дорогого Покійника в лікарні та відправу Панахиди в похоронному заведенні.

Дякуємо хорові „Діброва" під керівництвом інж. Олександра Пришляка, та хорові церкви св. Володимира під керівництвом п-ні Валентини Лучкань за звеличання похоронних відправ своїми співами.

Сердечно дякуємо нашому приятелеві п. Богданові Козакові за Його щиру дружбу та неоцінену поміч у нашому горю.

Дякуємо Всім, що зложили грошеві пожертви на поминальні Служби Божі, на українські студії в Гарварді та на інші добродійні цілі.

Щира подяка Всім, що зложили нам усно, телефонічно та листовно співчуття та слова розради в днях нашого смутку.

Дякуємо о. Дмитрові Мамчурові, інж. Олександрові Пришлякові й п. Володимирові Кебузові за сердечні прощальні слова над могилою та дорогому проф. Романові Чубатому за теплі спогади та щирі слова про Покійного на поминках.

Рівночасно складаємо сердечну подяку п. Володимирові Теслі та Всім Дорогим Паням за поміч у влаштуванні поминок.

Нехай Всевишній нагородить Вас усіх сторицею.

Горем прибиті:
дружина — ВІРА
сини — д-р ІГОР ЗАХАРІЙ з дружиною АРЕТОЮ та внуками
пасербиця — ІРИНА ПРОВОСТ з мужем РЕЙМОНДОМ та внуками

ПРЕМ'ЄРА

НАЙНОВІШОГО УКРАЇНСЬКОГО КОЛЬОРОВОГО ФІЛЬМУ
ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КІНО-СТУДІЇ
ВОЛОДИМИРА ВАСІКА — ОШАВА, КАНАДА

МАРІЧКА

ІРВІНҐТОН — НЕДІЛЯ, 28-го БЕРЕЗНЯ
(ТІЛЬКИ ОДИН ДЕНЬ!!!)
СЕАНСИ: 3:00, 5:00 і 7:00 ГОД.
IRVINGTON HIGH SCHOOL — Corner CLINTON AVE. & CIVIC SQUARE

ЙОНКЕРС — СУБОТА, 3-го КВІТНЯ
(ТІЛЬКИ ОДИН ДЕНЬ!!!)
СЕАНСИ: 3:00, 5:00 і 7:00 ГОД.
UKRAINIAN CENTER — 301 PALASIDE AVE., YONKERS, N.Y.

НЮ-ЙОРК — НЕДІЛЯ, 4-го КВІТНЯ
(ТІЛЬКИ ОДИН ДЕНЬ!!!)
СЕАНСИ: 3:00, 5:00 і 7:00 ГОД.
FASHION H. S. — 225 WEST 24th ST.

ПАСЕЙК — НЕДІЛЯ, 11-го КВІТНЯ
СЕАНСИ: 5:00 і 7:00 ГОД.
UKRAINIAN CENTER — 240 HOPE AVE., PASSAIC, N.J.

ЛЕОНІД ПЛЮЩ

В ОБОРОНІ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ В СРСР

Доповідачі: Леонід Плющ, Павел Літвінов, Сімас Кудірка, сен. Генрі Джексон, конґ. Ед. Коч, Майкел Гаррінґтон, Баярд Растин.
Speakers: Leonid Plyushch, Pavel Litvinov, Simas Kudirka, Sen. Henry Jackson, Sen. Henry Jackson, Cong. Ed Koch, Michael Harrington, Bayard Rustin.

Субота, 27 березня о год. 7:00 веч.
Saturday, March 27 at 7:00 p.m.

Manhattan Center, 34 St. Bet. 8 and 9 Ave.

Вступ: 3.00 дол. Admission: $3.00

Квитки можна набути в крамницях АРКА, ЕКО та СУРМА, в Ірвінґтоні в крамницях Говерля і Базар та від представників Комітету Оборони Радянських Політичних В'язнів.

COMMITTEE FOR THE DEFENSE OF SOVIET POLITICAL PRISONERS
P.O. Box 142, New York, N.Y. 10003 Tel.: (212) 475-5799 or (212) 850-1615

Вартісна виставка

Українські часописи вже подали репортаж про Свято Державности та Соборности, яке відбулося в Детойті, 25-го січня ц. р. Проте не всі вони згадали про надзвичайно цікаву виставку, яка відбулася в той сам час у зв'язку зі Святом Державности. Цю виставку Українських Державних Документів влаштував Український Комітет 200-річчя Незалежности ЗСА та 100-річчя Українського Поселення, який очолює д-р Маруся Бек. Упорядкував її Роман Дацко, директор Українського Музею та Архіву в Детройті, з якого й випозичено більшість експонатів.

Це, якщо не не помиляюся, була перша такого роду виставка пов'язана зі Святом Державности. Експонати поділено на відділи: воєнної мемуаристики, мап, копій усіх чотирьох Універсалів, українських грошей, поштових марок, військових відзнак та медалів, посвідчення державної позики, альбомів із знімками військових провідників та воєнних подій, і. т. п. За оцінкою деяких знавців, це була багата та цінна виставка не тільки кількістю та різнорідністю документів, але й унікальністю деяких експонатів. Не бракувало там і книжок. Виставлені видання української історії, українські енциклопедії, біографічні провідники тощо. Окремий відділ становили твори з українською тематикою англійською, французькою та еспанською мовами.

Для очевидців та учасників подій 22-го січня, ця виставка оживила прекрасні та невмирущі спогадо про наші визвольні змагання та їхній успіх, завершений в проголошенні Української Народної Республіки, а відтак у злуці всіх українських земель в одну, незалежну, соборну Україну. Для інших, які не були свідками тих подій, теж яскраво представились ті дні, немов би то вони самі причинились до здійснення віковічних прагнень українського народу до волі. І чи не у кожного, хто поглянув на ту виставку, не породжувались певні спогади та відтворювались особисті та народні переживання.

Та, мабуть, чи не найглибше враження зробила ця виставка на деяких з наших молодих, а то й шкільних дітей, які не могли сягнути в ту минувшину на основі власних переживань. Мабуть, тому вони не обмежувались до оглядин експонатів, але й засипували питаннями. На думку одного з впорядчиків, найбільше скористали з цієї виставки наші молоді, бо оглядаючи українські гроші чи поштові марки, чи інші докази нашої державности, українська держава стала для них дійсною, незаперечною правдою, а не тільки неясним уявленням, яке їхні батьки чи учителі зуміли у них витворити. Шкода тільки, що виставка гривала тільки на годину перед і на годину після, закінчення Свята Державности. Це не залишало досить часу, щоб навіть більшість з присутніх на Святі (приблизно вісімсот людей) могла оглянути ті цінні речі. Та на це не було ради, бо й Свято і виставка відбувалися у чужій залі.

Книжковий відділ виставки „Державних Документів", яку влаштував Український Комітет 200-річчя ЗСА і 100-річчя Українського Поселення, в Детройті під час свята Державности та Соборности.

Світлив: Хорак та Чорній

Небувалою принадою, зокрема для жінок, був триповерховий уродиновий колач 200-річчя, який подарувала д-р Марусі Бек, Іванка Яремко з Клівленду. На самому вершку видніли цифри з печива: „200", а рядками навколо колача пишалося 50 пташок з печеного тіста. Заквітчували його червоні маки, білі гвоздики та сині волошки, символізуючи американський прапор, а золота пшениця, зливаючися з волошками, символізувала український прапор. Навіть достойники, не-українці подивляли хист української пекарки — мисткині, яка потрапила виробити такий український „бирстдей кейк" для Америки. Суддя Найвишого Суду в Мічігені, Джеймза Л. Раєн та директор Стейтової комісії 200-річчя, Гаверд Ф. Ленкур, не менш уважно оглядали пам'ятки українського минулого, які й їм підтверджували невмиручість української дійсности та державности.

Віримо, що Комітет 200-річчя прихильно відгукнеться на висловлене бажання деяких тих, яким не пощастило бачити ту виставку та повторить її в ширшому маштабі та на довший очерк часу.

І. Б.

День Соборности і Незалежности в Бостоні

Старанням Відділу УККА в Бостоні в неділю, 25-го січня ц. р. в залі УПЦеркви св. Андрія українська громада відсвяткувала 58-мі Роковини Незалежности й Соборности України святочною програмою, що її о год. 4-ій по пол. започаткувало внесення на удекорова н у сцену прапорів українських організацій, і американським гимном, що його виконав бас-баритон Євген Мороз при звуках акордеону Павла Блінова.

Програму відкрив вступним словом інж. Конрад Гусак, голова В-УКК-Б Він привітав громаду, гостей та після хвилини мовчанки, що нею громада вшанувала поляглих борців за незалежність України, представив він знаного громадського діяча та редактора Ярослава Гайваса, що виголосив святочну доповідь.

Анна Гончар прочитала дві проклямації „Українського Дня Соборности", що їх підписали в Бостоні губернатор стейту М. Дуканіс і посадник міста К. Ф. Вайт. Опісля Орест Щудлюк, референт зовнішних зв'язків В-УКК-Б представив громаді присутніх на залі Франціса Копінджера репрезентанта міста та Б. Грубого, заступника голови латвійської спільноти Бостону, що зі сцени виголосили свої привіти з ннагоди Академії.

У другій частині програми старші юначки СУМА під керівництвом Галини Курило і при акордіоні П. Блінова виконали три пісні: „Вечірню пісню", „Ой гарна я гарна" і „Мати синові", а молодші юнаки і юначки СУМА виконали збірну деклямацію „Я дитина українська" і пісню „Ти юначе", — учні „Рідної Школи" УКЦ Христа Царя, Марта Бачинська і Олег Луців виконали деклямацію „22 Січня" Лесі Храпливої.

Соліст Євген Мороз при акомпаньяменті акордеоніста П. Блінова відспівав народну пісню „Повій вітре на Вкраїну" та „Як засядем", браття, коло чарки", пісню, хоч народну, але по своєму змісті, зовсім не відповідає гідності Державного свята. Прекрасною інтонацією сопраністка Ларіса Дяк виконала „Смерічка" і „Качки пливуть" при фортепіяновому складному супроводі Мирослава Вінтонева.

Закінчив програму чоловічий хор УНДому Бостон-Метепен, виконуючи: „Україно-Мати кат єконав", „Встає хмара з-за лиману" і „Україно, моя Україно" при акомпаньяменті піяніста Мирослава Вінтонева і дириґентурою хору інж. Михайла Вінтонева.

Програмою проводив Орест Щудлюк з рамени В-УККА-Б. Він склав подяку виконавцям програми і при тім представив громаді нового пароха УКЦеркви Христа Царя в Бостоні о декана Петра Огірка, що при кінці грудня 1975 року перебрав обов'язки пароха в згаданій церкві.

Організацією програми й удекоруванням сцени займався культурно-просвітний референт В-УККА-Б — Володимир Ганчар.

Цю святочну Академію попередила церемонія підписання й проголошення Акту Дня Української Незалежности губернатором М. Дукакісом й посадником Бостону К. Ф. Вайтом, а відтак піднесенням українського державного прапору на щоглі біля зоряного прапору Америки 22-го січня 1976 року о год. 12-ій в полудне в присутності представників Відділу УККА-Бостон, церковних та світських українських організацій, представників уряіу губернатора та уряду посадника міста Бостону та українського громадянства, що зібралось у великому числі і при піднесенні синьожовтого прапору виконало український державний гимн „Ще не вмерла Україна".

Після Академії відбулася зустріч громадянства з редактором Я. Гайвасом в тій самій залі української православної церкви св. Андрія в присутності 60 гостей та представників церковних та світських організацій. За закускою та кавою, що гостям подавали пані обох громад під керівництвом Марії Кайко, редактор Я. Гайвас, як заступ. глови Крайового комітету святкувань 200-ліття Америки та 100-ліття Українського Поселення в Америці, розповів про дотеперішній досвід та про пляни Крайового комітету святкувань 200-ліття Америки та 100-ліття Українського Поселення в Америці та підкреслив важливість участи українських громадян в тих святкуваннях. На цю саму тему говорив також Орест Щудлюк голова Бостонського Громадського Комітету святкувань про реалізацію намічених плянів та про пороблені вже старання щодо участи в святкуваннях в Бостоні з виставками в березні та в квітні, а з мистецькими програмами в грудні 1976 р. В дискусії ред. Я. Гайвас порушив також питання української молоді та відповідав на низку питань дискутантів. Ця зустріч тривала до год. 9-ої вечора і була започаткована і закінчена спільною молитвою.

Інж. В. Вінтонів

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 28-го БЕРЕЗНЯ 1976 р.

ЧІКАҐО, Ілл. Річні загальні збори В-ва св. Володимира 114 Відд. о год. 12 дня в парохіяльній залі св. Володимира при 2250 В. Кортез. На порядку: звіти членів уступаючої Управи і К. Комісії та вибір керуючих органів на діловий рік 1976. З огляду на важливість справ у денному порядку, приявність чл. обов'язкова. Якщо на визначений час не явиться приписана статутом, потрібна кількість членів, тоді загальні річні збори відбудуться годину пізніше при всякій кількості приявних і будуть правосильні. Після зборів — перекуска. — М. Нікольс-Ткачук, гол., В. Вережан, секр.

ЧІКАҐО, Ілл. Річні загальні збори В-ва св. о. Николая 106 Відд. о год. 1-ій по пол. в залі Дому Відділів УНС при 843 Норт Вестерн Авеню зі звичайним порядком нарад: звітами та виборами Управи на 1976 рік. Проситься чл. прибути та вирівняти вкладки. — Управа.

Окружний Комітет Відділів УНС Ютика-Сиракюзи, Н. Й.

повідомляє, що

В НЕДІЛЮ, 28 БЕРЕЗНЯ 1976 РОКУ
о год. 1.30 по полудні, в залі
КЛЮБУ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ
при 208 Канал вул.. РОМ, Н. Й.
— відбудуться —

ЗВИЧАЙНІ РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНС
Ютицько-Сиракюзької Округи

НА ПОРЯДКУ ДНЯ НАРАД:

1. Відкриття;
2. Вибір президії;
3. Вибір Номінаційної Комісії;
4. Відчитання протоколу з попередніх загальних зборів і його прийняття;
5. Звіти членів Управи: голови, секретаря і касира;
6. Звіт Контрольної Комісії;
7. Дискусія над звітами і уділення абсолюторії уступаючій Управі;
8. Вибір Управи і Контрольної Комісії на рік 1976;
9. Доповідь ВОЛОДИМИРА ЗАПАРАНЮКА
10. Дискусія;
11. Затвердження пляну праці на біжучий рік;
12. Внески, запити і закриття зборів.

До участи в зборах зобов'язані предсідники, секретарі, касири, конвенційні делеґати і інші урядовці відділових управ, а саме:
Геркімер 192, Елмайра 271, Літел Фолс 330, Оборн 88, 202, 283, Ром 121. Сиракюзи 39, 317, Фултон 263, Ютика 58, 484, Горнел 215.

У Зборах візьмуть участь:
ВОЛОДИМИР ЗАПАРАНЮК — головний радний УНС
ВАСИЛЬ ОРІХОВСЬКИЙ — обласний організатор

За Окружну Управу:
Іван Пігуляк, почесний голова — Володимир Запаранюк, почесний голова
Микола Павлів, голова — Ярослав Сеншин, секретар
Микола Велич, касир

Чикаґо й околиця!

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ
в Чикаґо, Ілл.
повідомляє, що
в п'ятницю, 26 березня 1976 р.
о годині 7-ій вечора
в Союзовому Домі
при 841 N. Western Avenue, CHICAGO, Ill.
— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОКРУГИ

в яких обов'язані взяти участь Члени Окружної Управи, конвенційні Делеґати й Урядовці таких Відділів:
17, 22, 33, 35, 51, 61, 100, 103, 106, 107, 111, 114, 118, 125, 131, 136, 139, 157, 176, 190, 220, 221, 223, 250, 259, 301, 335, 379, 395, 399, 428, 425, 452, 472, 499.

ПРОГРАМА ЗБОРІВ:

1. Відкриття Зборів й прийняття порядку нарад;
2. Вибір Президії Зборів;
3. Прийняття протоколу останніх Зборів;
4. Затвердження Номінаційної Комісії;
5. Звіт Окружної Управи й Контрольної Комісії;
6. Дискусія над звітами;
7. Уділення абсолюторії Окружній Управі;
8. Вибір Окружної Управи й Контрольної Комісії;
9. Доповідь СТЕПАНА ГАВРИША, гол. організатора УНСоюзу;
10. Запити до представника Союзу;
11. Затвердження пляну праці на 1976 р.;
12. Внески — запити — закриття нарад.

В зборах візьмуть участь:
СТЕПАН ГАВРИШ, головний організатор УНС
Д-р МИРОН КУРОПАСЬ, головний радний УНС
Інж. АНАТОЛІЙ ДОРОШЕНКО, гол. радний

По Зборах буде ПЕРЕКУСКА.

За Окружну Управу:
Михайло Ольшанський, голова
Володимир Бережан, касир — Осип Панчишин, секретар

Відділи УНСоюзу Басейну Твердого Вугілля!

В неділю, 28 березня 1976 р.
о год. 2-ій по полудні
в ЗАЛІ УКР. КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ
227 Н. Шамокін вул., ШАМОКІН, Па.
— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНС

в яких повинні взяти участь Урядовці, Конвенційні Делеґати та Представники наступних Відділів УНСоюзу:

Бервик 164, 333	Мек Аду 7
Централія 90	Майнерсвил 78, 129, 265
Колдейл 201	Мт. Кармел 2
Френквил 242, 382	Нортгумберленд 357
Фріленд 429	Шамокін 1
Гезлетон 85	Шенандоаг 98
Магоней Ситі 305	Ст. Клер 9, 31, 228

В ПРОГРАМІ:

1. Звіти Окружної Управи і дискусія;
2. Вибір Окружної Управи і Контрольної Комісії;
3. Доповідь заст. головного предсідника Д-ра ІВАНА ФЛИСА
4. Обговорення і схвалення пляну праці Округи на 1976 рік.

У Зборах візьме участь —
Д-р ІВАН ФЛИС, заст. гол. предсідника УНС

Михайло Гентош, почесний голова — Тимко Бутрей, голова
Адольф Словік, касир — Олена Словік, секретар

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ
в Ню Гейвен, Конн.
повідомляє, що
в неділю, 28 березня 1976 року
о год 2:30 по пол., в залі
Українського Народного Дому
при 162 Дей вул. Ню Гейвен, Конн.
відбудуться

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

З ТАКИМ ПОРЯДКОМ НАРАД:

1. Відкриття і вибір Президії
2. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів
3. Звіти Управи і Контрольної Комісії
4. Дискусія над звітами
5. Уділення абсолюторії уступаючій Управі
6. Вибір нової Управи і Контрольної Комісії
7. Доповідь ВОЛОДИМИРА СОХАНА — головного секретаря;
8. Запити до представника УНСоюзу
9. Затвердження пляну праці на 1976 рік
10. Внески і запити

У зборах обов'язково повинні взяти участь члени Окружної Управи, Урядовці і Конвенційні Делеґати наступних Відділів:
12, 23, 52, 54, 59, 67, 68, 84, 101, 138, 207, 253, 254, 277, 350, 370, 387, 390, 414.

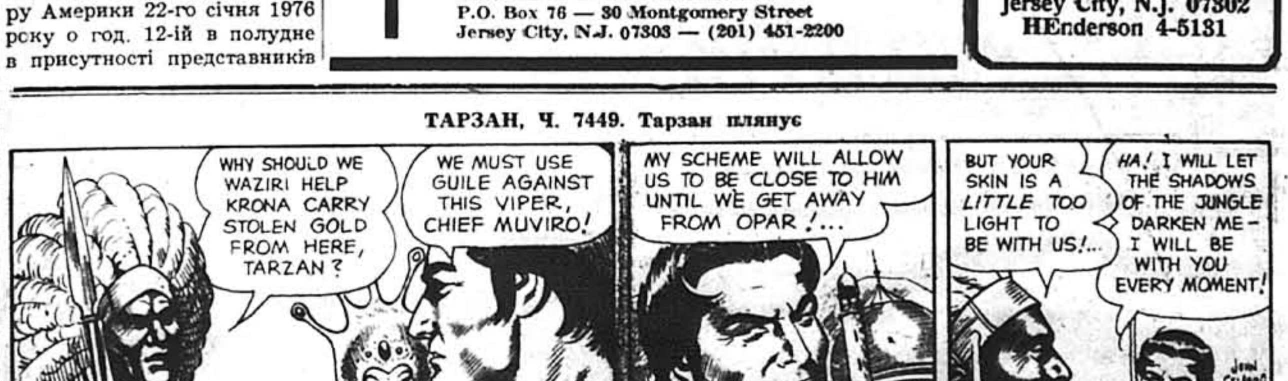
У Зборах візьме участь
головний секретар — ВОЛОДИМИР СОХАН

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:
проф. Іван Телюк, почесний голова — д-р Михайло Снігурович, голова
Тарас Сливінський, секретар — Василь Добчанський, касир

Український Народний Союз
влаштовує
ОДИНАДЦЯТІ КРАЙОВІ КРУГОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

в Чікаґо, Ілл.
Mages Bowlarena
3111 River Road
River Grove, Ill. 60171
(312) 456-4100
в СУБОТУ і НЕДІЛЮ,
29 і 30 травня 1976 року
ДАБЛІ і СІНҐЛІ —
29-го травня 1976 р., год. 3-тя по пол.
ДРУЖИННІ ЗМАГАННЯ —
в неділю 30 травня 1976 р., год. 1 по пол.
НАГОРОДИ і
БЕНКЕТ
Неділя, 30-го травня 1976 р., год. 6-та веч.
15.00 долярів від особи
Northwest Builders Hall
4848 North Central Avenue, CHICAGO, Ill.
Нагороди будуть роздані під час бенкету.
Реченець зголошень до 1-го травня 1976 р.
ЗАПРОШУЄТЬСЯ ДО УЧАСТИ ВСІХ ЧЛЕНІВ В ЗСА І КАНАДІ.
Boulers Headquaters:
Marriott Motor Hotel
8535 W. Higgins Rd., Chicago, Ill. (312) 693-4444
За дальшими інформацціями пишіть до:
Andrew Juls, Supreme Advisor and Chairman of National Sports Committee
15 Sands Avenue, Ambridge, Pa. 15003
(412) 266-2686
Helen B. Olek, 11th National Tournament Chairman
2151 N. Lorel Ave., Chicago, Ill. 60639
(312) 237-9662
William Krinock
927 Main St., Latrobe, Pa. 15650 — (412) 539-7792
William Hussar
35 Hardison Rd., Rochester, N.Y. 14617
(716) 544-6479
or
Ukrainian National Association
P.O. Box 76 — 30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303 — (201) 451-2200

ТАРЗАН, Ч. 7449. Тарзан плянує

Чому ми, Вазірі, маємо допомагати Кроні нести звідси крадене золото, Тарзане.

Ми проти цієї гадюки мусимо вживати хитрощів, ватажку Мурвіро!

Мій плян дасть нам змогу бути близько нього аж до часу коли ми залишимо Опар!...

Але твоя шкіра надто біла, щоб тебе не замітили між нами!...

Га! Я буду критися в темряві джунґлів... Однак буду з вами кожної хвилини!